

VERVANGINGSFONDS

J a a r v e r s l a g

VERVANGINGSFONDS

Stichting Vervangingsfonds en Bedrijfsgezondheidszorg voor het Onderwijs

1 januari 2001 - 31 december 2001

J a a r v e r s l a g

INHOUD

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Inleiding	7
Resultaat	11
Kerncijfers totaal en per subsector	12

JAARREKENING

Balans	15
Rekening van baten en lasten	16
Toelichting op de balans	18
Toelichting op de rekening van baten en lasten	21
Realisatie versus begroting	25

OVERIGE GEGEVENS

Premies	26
Controle Vervangingsfonds en Noodfonds	27
Accountantsverklaring	29

HET VERSLAG VAN WERKZAAMHEDEN 2001

1. INLEIDING	31
2. UITVOERING VAN DE VERVANGINGSBEKOSTIGING	32
2.1 Het Reglement Vervangingsfonds	32
2.2 Vervangingspools	32
2.3 Het Reglement Noodfonds Primair Onderwijs	32
2.4 Gemoedsbezwaarden	32
2.5 Afwezigheids- en vervangingsregistratie	32
3. UITVOERING BELEID GERICHT OP TERUGDRINGEN VAN HET ZIEKTEVERZUIM EN ARBEIDSONGESCHIKTHEID ...	33
3.1 Deelconvenant 'Verzuimbegeleiding en reïntegratie primair en voortgezet onderwijs'	33
3.1.1 Subsidie Individuele Reïntegratie	33
3.1.2 Zorgbemiddeling	34
3.1.3 Intensieve ondersteuning	34
3.1.4 Voorlichtingscampagne	35
3.2 Deelconvenant 'Preventie psychische belasting (werkdruk) primair en voortgezet onderwijs'	35
3.2.1 Subsidie voorkoming uitval onderwijs	37
3.2.2 Tijdelijke uitbreiding aanvullend pakket laag verzuim scholen	37
3.2.3 Instrumentontwikkeling	38
3.3 Subsidie Aanvullend Pakket	38
3.4 Landelijke taken	38
3.4.1 Algemeen	38
3.4.2 Kwaliteit Arbo-dienstverlening	39
3.4.3 Regioadviseurs	40
3.4.4 Productontwikkeling en -implementatie	40
3.4.5 Voorlichting en logistiek	42
3.4.6 Onderzoek	43
4. TOEKOMSTIG BELEID	45
4.1 Voortgezet onderwijs uit het Vervangingsfonds	45
4.2 Primair Onderwijs	45
5. BEZWAAR EN BEROEP	46
5.1 Commissie bezwaarschriften	46
5.2 De bezwaarschriften	47
5.2.1 Aantallen	47
5.2.2 Frequentie	47
5.2.3 Onderwerpen	47
5.2.4 Resultaten van de 152 in 2001 ingediende bezwaarschriften	48
5.3 De beroepschriften	48
5.4 Klachtenregeling	48
6. INTERNE ORGANISATIE	49
6.1 Samenstelling Algemeen Bestuur	49
6.2 Samenstelling Dagelijks Bestuur	49
6.3 Directie en (interne) organisatie	49
7. ADRESSEN	50

VERSLAG VAN HET BESTUUR

INLEIDING

Het bestuur van het Vervangingsfonds kijkt met gemengde gevoelens terug op het jaar 2001, een jaar waarin erg veel is gebeurd in en rondom het fonds. De financiële positie gaf een verbetering te zien waardoor het bestuur kon besluiten tot een vermindering van de (in 2000 fel bekritiseerde) toeslagen die veel schoolbesturen aan het fonds dienen af te dragen. De bestrijding van het ziekteverzuim kreeg een extra impuls via de maatregelen en extra middelen uit de afgesloten arbo-convenanten. En tenslotte mogen de vele discussies over de toekomst van de vervangingsbekostiging (opheffen verplichte aansluiting voor het Voortgezet Onderwijs en een "stop loss-model voor het Primair Onderwijs) niet onvermeld blijven.

Van waar dan die gemengde gevoelens? Na het "rampjaar" 2000, waarin het fonds alleen dankzij een forse financiële injectie door de minister van OCenW aan zijn verplichtingen kon voldoen, zou een positief resultaat in de omvang van enkele tientallen miljoenen euro's, een bestuur toch tot grote tevredenheid moeten stemmen.

Voor een verklaring van deze paradox is een nadere analyse van de cijfers onontbeerlijk. Wat dan onmiddellijk opvalt is dat enerzijds de inkomsten fors zijn gestegen, terwijl anderzijds de uitgaven nauwelijks zijn toegenomen.

De toename van de inkomsten is terug te voeren op een stijging van de premie-inkomsten, en wordt daarnaast veroorzaakt door omvangrijke financiële bijdragen van de minister van OCenW en van het Participatiefonds, terwijl ook de WAO-inkomsten weer beduidend hoger zijn dan in het vorige jaar.

De éénmalige bijdragen van OCenW en het Participatiefonds zijn niet te beschouwen als structurele inkomsten van het fonds en dienen derhalve bij een beoordeling van de financiële positie op langere termijn buiten beschouwing te blijven.

Zoals het bestuur ook al in eerdere jaarverslagen heeft opgemerkt vormen de WAO-inkomsten – mede door hun moeilijk voorspelbare verloop – een ongewis element in de voeding van het fonds. Achter de WAO-inkomsten van het fonds gaat een omvangrijke instroom in de WAO schuil. Met name voor de schoolbesturen die het betreft, maar ook voor het Vervangingsfonds (gezien de taken van het fonds met betrekking tot de bestrijding van het ziekteverzuim) kan dit niet anders dan als een negatieve ontwikkeling worden aangeduid.

Tenslotte mag niet onvermeld blijven dat ook de inkomsten uit de premiedifferentiatieregeling van het fonds (het zgn. VDS-systeem) weer zijn toegenomen.

Weliswaar kon het bestuur van het fonds – in het licht van de gunstige financiële ontwikkelingen - besluiten om de VDS-toeslagen met 35% te verminderen, feit blijft dat de schoolbesturen die deze toeslag moeten betalen daar geen financiering van het ministerie van OCenW voor ontvangen en derhalve eigen middelen moeten aanspreken, c.q. hiervoor middelen aan het primaire onderwijsproces moeten onttrekken.

De stijging van de uitgaven van het fonds is achtergebleven bij de toename van de inkomsten, ook als de éénmalige baten buiten beschouwing worden gelaten.

Op het eerste gezicht is dit een gunstige ontwikkeling, ware het niet dat hieraan een daling van de vervangingsgraad ten grondslag ligt. Dit kengetal vormt een goede graadmeter om te kunnen bepalen of schoolbesturen in hun behoeften aan vervangers voor afwezig personeel kunnen voorzien. Een daling impliceert derhalve dat er (relatief gezien) steeds minder vervangers beschikbaar zijn.

Dit is overigens een ontwikkeling die al enkele jaren aan de gang is en waaraan met name arbeidsmarktfactoren (algehele krapte, (on)aantrekkelijkheid van het beroep) ten grondslag liggen. Die factoren onttrekken zich vrijwel geheel aan beïnvloeding door het bestuur van het Vervangingsfonds.

Waarborging van de vervanging van afwezig personeel ziet het bestuur van het Vervangingsfonds als zijn belangrijkste taak. Daarvoor is een solide financiële basis onontbeerlijk. De dalende vervangingsgraad vormt voor het bestuur van het fonds een belangrijke aanwijzing dat de vervulling van de primaire taak onder druk staat.

Bovenstaande analyse van de financiële ontwikkelingen tijdens het – op het eerste gezicht gunstig verlopen - verslagjaar wijst niet op een structureel gezonde financiële basis voor het fonds op de langere termijn.

Zijn er dan geen positieve ontwikkelingen te melden in het verslagjaar? Zeker wel.

Aan het Vervangingsfonds is de uitvoering opgedragen van de in het jaar 2000 gesloten arbo-convenanten in het primair en voortgezet onderwijs. De maatregelen die in dat kader zijn getroffen zijn met name in het verslagjaar geïmplementeerd. Het is dan ook zeker niet toevallig dat in het tweede deel van 2001 het ziekteverzuim - zowel in het primair als in het voortgezet onderwijs - voor het eerst sinds jaren niet verder toenam.

Over de toekomst van het Vervangingsfonds is in 2001 veel gesproken en geschreven. Voor het voortgezet onderwijs is een wetsontwerp gemaakt (en in 2002 bij het parlement ingediend) met als doelstelling de verplichte aansluiting van schoolbesturen bij het Vervangingsfonds op te heffen. En ook voor het primair onderwijs worden op het ministerie van OCenW ideeën ontwikkeld voor een andere vorm van vervangingsbekostiging.

De rode draad door al die ontwikkelingen is dat er meer “marktwerking” zou moeten worden geïntroduceerd. Grotere financiële prikkels in de vorm van een hoger eigen risico zouden schoolbesturen er toe aan moeten zetten om ernst te maken met de bestrijding van het ziekteverzuim waardoor de uitgaven voor vervanging kunnen dalen.

In deze discussies wordt door het bestuur van het Vervangingsfonds een aantal uitgangspunten gehanteerd. Voorop staat dat het fonds geen doel op zichzelf is; het fonds is er voor de aangesloten schoolbesturen en niet andersom. Als gewijzigde omstandigheden of andere inzichten tot de conclusie leiden dat het Vervangingsfonds geen effectief instrument voor de waarborging van de vervanging (meer) is, dan gaat het bestuur een discussie over systeem- of structuurwijzigingen zeker niet uit de weg.

Tenminste als er overtuigend kan worden aangetoond dat er betere alternatieven en bijbehorende adequate financiering van overheidswege voorhanden zijn. Het gebruik van “bezweringformules” als marktwerking en vergroting van financiële prikkels heeft in de ogen van het bestuur onvoldoende overtuigingskracht. Temeer daar het hier funderend onderwijs betreft en begrippen als marktwerking en financiële prikkels ook kunnen leiden tot lesuitval, in het geval dat de risico's voor een individueel schoolbestuur te groot blijken te zijn. Door het bestuur van het Vervangingsfonds worden alle veranderingsvoorstellen dan ook op hun mérites, en niet op hun principes beoordeeld.

Naast het inhoudelijke belang van al deze ontwikkelingen voor het Vervangingsfonds, verdient ook het aspect van de autonomie van het fonds als zelfstandig bestuursorgaan (ZBO) de nodige aandacht. Alhoewel die autonomie een gegevenheid is, blijkt ze in de praktijk van alledag niet altijd een vanzelfsprekendheid te zijn.

De positie die het bestuur van het Vervangingsfonds bekleedt ten opzichte van de minister van OCenW stelt hoge eisen aan de onderlinge communicatie, daar waar het de belangen van het onderwijsveld betreft. Hetzelfde geldt – mutatis mutandis – voor de gevolgen die het fonds ondervindt van wet- en regelgeving die een breder terrein bestrijkt dan het onderwijs. In de aanloop daarvan wordt het bestuur van het Vervangingsfonds niet altijd in de gelegenheid gesteld de belangen van het fonds naar voren te brengen.

Het bestuur van het Vervangingsfonds heeft ook geen panklare oplossingen voorhanden voor de vervangingsproblematiek zoals die zich momenteel manifesteert. Terugkijkend naar het afgelopen jaar – en met name naar de positieve ontwikkelingen – signaleert het bestuur wel een aantal factoren dat van belang kan zijn bij de discussie rond een nieuw vervangingsstelsel.

De contouren van dat nieuwe stelsel zouden de vorm kunnen krijgen van een toereikende rijksvergoeding voor scholen, zowel met betrekking tot de kosten van vervanging als voor arbozorg, gecombineerd met de mogelijkheid voor schoolbesturen om daadwerkelijk hulp en ondersteuning bij verzuimproblemen in te roepen (zoals momenteel in het kader van de arbo-convenanten) en waar mogelijk aangevuld met aanvaardbare en naar schoolomvang gedifferentieerde financiële prikkels.

Over een dergelijk model is het bestuur van het fonds te allen tijde bereid te overleggen.

Dr. G.J. van der Top
voorzitter

RESULTAAT

Over de periode van 1 januari 2001 tot en met 31 december 2001 heeft de Stichting Vervangingsfonds en Bedrijfsgezondheidszorg voor het Onderwijs een positief resultaat geboekt van € 52,225 miljoen.

De specificatie luidt als volgt:

	x € 1.000,-
Vervangingsfonds	23.246
Dotaties ministerie van OCenW en Participatiefonds	29.495
Noodfonds	231
Bedrijfsgezondheidszorg	(476)
Uitvoering	(271)
Totaal resultaat	52.225

In de toelichting op de rekening van baten en lasten wordt een nadere specificatie gegeven van de samenstelling van de resultaten.

Bij het resultaat moet onmiddellijk opgemerkt worden dat bijna € 30 miljoen uit eenmalige dotaties is verkregen. Daarvan heeft het Participatiefonds € 16 miljoen gedoteerd en het Ministerie van OCenW € 14 miljoen. Zonder deze dotaties was het resultaat van de stichting derhalve € 22 miljoen geweest.

Deze resultaatsverbetering wordt met name veroorzaakt door een verbetering in de inkomsten van het Vervangingsfonds. Enerzijds zijn de premieontvangsten, incl. VDS, (14%) fors gestegen en anderzijds de WAO-afdrachten (18%). Aangezien de premiepercentages van het Vervangingsfonds per 1 augustus 2001 juist verlaagd zijn dient de stijging van de premieontvangsten toegeschreven te worden aan de stijging van het totale bedrag aan uitbetaalde salarissen, waarover de premies geheven worden.

De omvang van de WAO-afdrachten is ook financieel gezien een belangrijke zorg voor het Vervangingsfonds door het toenemend belang van de WAO-gelden voor de exploitatie. Waar er terecht steeds meer aandacht is voor het terugdringen van aantal en omvang van WAO-uitkeringen, dient bedacht te worden dat de WAO-afdrachten een essentieel maar kwetsbaar element vormen in de voeding van het Vervangingsfonds.

De uitgaven van het fonds – voor zover voortvloeiend uit de door schoolbesturen gedeclareerde vervangingskosten – stegen met slechts 3,5% in 2001, terwijl dit in 2000 nog een stijging van 11,5% betrof. De afvlakking van de stijging in de vervangingskosten is een gevolg van de daling in de vervangingsgraad, hetgeen wil zeggen dat schoolbesturen steeds minder in hun behoefte aan vervangers kunnen voorzien. Het per declaratie uitbetaalde bedrag stijgt nog steeds.

De ontwikkeling in de financiën van het Vervangingsfonds maakte het mogelijk de VDS-toeslagen met 35% te mitigeren en de restituties te verdubbelen. Hiermee was een totaalbedrag van € 18 miljoen gemoeid, waarvan € 8 miljoen in 2001 en € 10 miljoen in 2002.

KERNCIJFERS

HET NEGENDE JAAR VERVANGINGSFONDS EN BEDRIJFSGEZONDHEIDSZORG IN KERNCIJFERS

	ULTIMO 2001	ULTIMO 2000	ULTIMO 1999
DEELNEMERS AANGESLOTEN BIJ HET VF ^{o)}:			
<i>(aantallen)</i>			
Bevoegde gezagsorganen	2.260	2.452	2.576
Onderwijsinstellingen	8.579	8.687	8.803
VERVANGINGSFONDS:			
Premiepercentages:			
WPO	6,75	6,86	7,21
WEC	6,75	6,86	5,18
WVO II	5,18	5,18	5,18
VO	2,17	2,33	2,33
Opslagpercentages:			
WPO	6,75	6,86	7,21
WEC	6,75	6,86	5,18
WVO II	5,18	5,18	5,18
VO	2,12	2,12	2,12
Opbrengsten vervangingspremie:			
<i>(x € 1.000.000,-)</i>			
premieopbrengst verplichte verzekering	301,2	272,7	255,0
premieopbrengst vrijwillige verzekering	2,5	1,8	3,5
VDS-opbrengst	34,7	23,0	15,1
Totaal opbrengsten m.b.t. vervangingen	338,4	297,5	273,6
Opbrengsten WAO-gelden (x € 1.000.000,-)	82,053	69,328	60,858
Subsidie-opbrengsten (x € 1.000.000,-)	17,429	16,878	4,094
Uitkeringen:			
Uitgekeerde netto loonkosten (x € 1.000.000,-)	398,7	385,2	345,9
Aantal uitbetalingen (niveau bevoegd gezagsorgaan)	28.794	30.679	33.758
Gemiddeld bedrag per uitbetaling (x € 1.000,-)	13,8	12,6	10,2
NOODFONDS:			
Toegekende aanspraken (x € 1.000,-)	(15,5)	146,4	257,1
Aantal betalingen (niveau bevoegd gezagsorgaan)	20	87	166
Gemiddeld bedrag per uitbetaling (x € 1.000,-)	(0,8)	1,7	1,5

^{o)} vlg. BRIN-bestand op peildatum

	ULTIMO 2001	ULTIMO 2000	ULTIMO 1999
BEDRIJFSGEZONDHEIDSZORG:			
Subsidie Aanvullend Pakket			
Ingekomen aanvragen	1.062	819	898
Afgehandeld	990	674	786
Toegewezen	913	619	715
Subsidie Reïntegratiebegeleiding			
Ingekomen aanvragen	2.985	1.211	898
Afgehandeld	2.945	1.027	856
Toegewezen	2.640	882	634
Subsidie Voorkoming Uitval			
Ingekomen aanvragen	328		
Afgehandeld	310		
Toegewezen	253		
	31/12/01	31/12/00	31/12/99
FINANCIEN:			
<i>(x € 1.000.000,-)</i>			
Reserves	70,6	18,4	16,3
Schulden	33,3	29,6	9,7
Solvabiliteitsratio (Eigen vermogen / Vreemd vermogen)	2,1	0,6	1,7
Middelen op korte termijn	103,9	47,9	26,0
Schulden op korte termijn	12,9	25,0	9,7
Current ratio	8,1	1,9	2,7

BALANS

Per 31 december 2001

alle bedragen x 1.000,-

ACTIVA		31/12/01		31/12/00		PASSIVA		31/12/01		31/12/00	
	f	€	f	€		f	€	f	€		
Vlottende activa						Reserves					
Kortlopende vorderingen						Vervangingsfonds-activiteiten					
Debiteuren						114.589 51.998 7.264 3.296					
50.227 22.792 56.362 25.576						Noodfonds-activiteiten					
Overige vorderingen						14.068 6.384 14.427 6.547					
1.609 730 1.774 805						Vervangingsfonds-uitvoering					
						11.638 5.281 6.477 2.939					
						Noodfonds-uitvoering					
						1.342 609 1.415 642					
						BGZ algemeen					
						3.923 1.780 5.789 2.627					
						BGZ bestemming					
						10.000 4.538 5.100 2.314					
51.836 23.522 58.136 26.381						155.560 70.590 40.472 18.365					
						Langlopende schulden					
						Overige schulden					
						45.000 20.420 10.000 4.538					
						Kortlopende schulden					
Liquide middelen						Crediteuren					
Rekening-courant ABP						8.273 3.754 8.291 3.762					
155.155 70.406 26.683 12.108						Overige schulden					
Deposito's u/g						20.219 9.175 46.903 21.284					
21.920 9.947 20.566 9.332											
Overige geldmiddelen											
141 64 281 128											
177.216 80.417 47.530 21.568						28.492 12.929 55.194 25.046					
Totaal 229.052 103.939 105.666 47.949						Totaal 229.052 103.939 105.666 47.949					

REKENING VAN BATEN EN LASTEN

Over de periode 1 januari 2001 t/m 31 december 2001

alle bedragen x 1.000,-

	1 jan 2001 t/m 31 dec 2001		1 jan 2000 t/m 31 dec 2000	
	f	€	f	€
OPBRENGSTEN				
Premies	745.831	338.443	655.679	297.534
Wao-gelden	180.820	82.053	152.778	69.328
Overige opbrengsten	39.368	17.865	34.091	15.470
	966.019	438.361	842.548	382.332
AANSPRAKEN				
Vervangingsfonds	878.591	398.687	848.916	385.221
Noodfonds	(34)	(16)	323	147
BGZ	23.273	10.561	15.861	7.197
Arbocontracten	15.053	6.831	-	-
	916.883	416.063	865.100	392.565
Exploitatie-saldo	49.136	22.298	(22.552)	(10.233)
Dotatie OCenW	30.000	13.613	30.000	13.613
Dotatie Pf	35.000	15.882	-	-
UITVOERINGS- EN OVERIGE APPARAATSKOSTEN	(16.919)	(7.678)	(16.624)	(7.544)
RENTE BATEN	3.655	1.659	572	260
OVERIGE BATEN/LASTEN	14.216	6.451	13.066	5.929
Resultaat	115.088	52.225	4.462	2.025

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kostprijzen. Tenzij bij het betreffende hoofd anders vermeld, zijn de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De onderhavige jaarstukken geven een beeld van het kalenderjaar 2001; waar vergelijkende cijfers zijn opgenomen hebben die - tenzij anders vermeld - betrekking op het kalenderjaar 2000.

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN VOOR DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

RESERVES

Vanuit de staat van baten en lasten worden de exploitatie-saldi van genoemde activiteiten toegerekend aan de respectievelijke reserves.

REKENING VAN BATEN EN LASTEN

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten en lasten, die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, worden meegenomen indien zij tijdens het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

TOELICHTING OP DE BALANS

Activa

alle bedragen x € 1.000,-

	31-12-2001	31-12-2000
VLOTTENDE ACTIVA		
VORDERINGEN OP KORTE TERMIJN		
Debiteuren		
<i>Het saldo kan als volgt worden gespecificeerd:</i>		
Vorderingen inzake:		
WAO Primair onderwijs*	10.684	10.795
afkoop verplichting inzet frictie-opslag (1)	(2.427)	(1.959)
premie en premiedifferentiatie	14.535	16.740
Totaal	22.792	25.576
* De WAO in het Voortgezet onderwijs wordt automatisch geïncasseerd, derhalve ontstaan hier geen vorderingen.		
Overige vorderingen		
<i>De samenstelling van de post overige vorderingen is als volgt:</i>		
interest	133	53
Participatiefonds	-	480
ministerie van SZW (vooruit ontvangen subsidie)	(40)	114
ministerie van OCenW (nog te ontvangen subsidies)	637	158
Totaal	730	805

AD (1):

De invordering van de afkoop over het schooljaar 2001-2002 heeft plaatsgevonden in oktober 2001.

LIQUIDE MIDDELEN

Rekening-courant ABP

Via deze rekening-courant vindt de in- en excasso met betrekking tot de activiteiten van Vervangingsfonds en Noodfonds plaats. De tegoeden zijn direct opeisbaar en zijn rentedragend.

Deposito's u/g

Dit betreft per ultimo 2001 een zestal deposito's, de rentevergoeding is voor twee deposito's 3,15%, voor twee 3,37% en voor twee 3,40%.

	31-12-2001	31-12-2000
Overige geldmiddelen		
<i>De samenstelling van deze post is als volgt:</i>		
Postbankrekening inzake Vervangingsfonds en Noodfonds	16	18
Postbankrekening inzake BGZ	48	19
Kruisposten	-	91
Totaal	64	128

De genoemde Postbankrekeningen zijn de werkkassen van de organisatie.

De saldi op de vermelde Postbankrekeningen betreffen direct opeisbare tegoeden bij de Postbank N.V.

Passiva

alle bedragen x € 1.000,-

RESERVES

Vervangingsfonds-activiteiten

Deze reserve betreft gereserveerd vermogen ter financiering van de vervangingsfonds-activiteiten. De reserve wordt gemuteerd met het aan de vervangingsfonds-activiteiten toe te rekenen resultaat over het boekjaar. Dit is inclusief rentebaten.

	2001	2000
<i>Het verloop van de reserve is als volgt:</i>		
Saldo begin boekjaar	3.296	2.040
Resultaat boekjaar	48.702	1.256
Saldo einde boekjaar	51.998	3.296

Noodfonds-activiteiten

Deze reserve betreft gereserveerd vermogen ter financiering van de noodfonds-activiteiten. De reserve wordt gemuteerd met het aan de noodfonds-activiteiten toe te rekenen resultaat over het boekjaar.

<i>Het verloop van de reserve is als volgt:</i>		
Saldo begin boekjaar	6.547	6.115
Resultaat boekjaar	(163)	432
Saldo einde boekjaar	6.384	6.547

Vervangingsfonds-uitvoering

De reserve wordt gemuteerd met het aan de uitvoeringsorganisatie toe te rekenen resultaat. Daarnaast zijn de rentebaten van het noodfonds en de bedrijfsgezondheidszorg in 2001 ten gunste van deze reserve gebracht. In verband met de discussie over de continuïteit van het Vervangingsfonds in zijn huidige vorm is € 1,815 miljoen aan deze reserve toegevoegd vanuit het resultaat op de Vervangingsfonds-activiteiten.

<i>Het verloop van de reserve is als volgt:</i>		
Saldo begin boekjaar	2.939	2.747
Resultaat boekjaar	2.342	192
Saldo einde boekjaar	5.281	2.939

Noodfonds-uitvoering

Het verloop van de reserve is als volgt:

Saldo begin boekjaar	642	681
Resultaat boekjaar, exclusief rentebaten	(33)	(39)
Saldo einde boekjaar	609	642

BGZ algemeen

Het verloop van de reserve is als volgt:

Saldo begin boekjaar	2.627	2.444
Resultaat boekjaar, exclusief rentebaten	(847)	183
Saldo einde boekjaar	1.780	2.627

BGZ bestemming

Deze reserve betreft gereserveerd vermogen ter financiering van toekomstige BGZ activiteiten. In verband hiermee is € 2,224 miljoen vanuit het resultaat op de Vervangingsfonds-activiteiten ten gunste gebracht van deze reserve.

<i>Het verloop van de reserve is als volgt:</i>		
Saldo begin boekjaar	2.314	2.314
Resultaat boekjaar	2.224	-
Saldo einde boekjaar	4.538	2.314

31-12-2001

31-12-2000

LANGLOPENDE SCHULDEN**Overige schulden***Het saldo kan als volgt worden gespecificeerd:*

Participatiefonds (1)	4.538	4.538
Participatiefonds (2)	6.807	-
OCenW (3)	9.075	-
Totaal	20.420	4.538

*Ad (1):**Lening ten behoeve van Arboconvenanten.**Het betreft een achtergestelde lening waarop geen rentekosten in rekening worden gebracht. De looptijd bedraagt vier jaar, gedurende deze periode zal geen aflossing plaatsvinden.**Ad (2):**Lening ten behoeve van Arbocontracten voor schoolbesturen.**Het betreft een achtergestelde lening waarop geen rentekosten in rekening worden gebracht. In verband met het te verwachten inverdien effect dient deze schuld uiterlijk voor 1 januari 2006 ingelost te zijn.**Ad (3):**Het betreft een renteloze lening die voor 31 december 2003 terugbetaald dient te zijn.***KORTLOPENDE SCHULDEN****Crediteuren***Het saldo kan als volgt worden gespecificeerd:-*

Schulden inzake :

netto loonkosten	3.206	3.930
aanspraken opleiding schoolleiders	-	(5)
overige (m.n. subsidies Aanvullend Pakket en Voorkoming Uitval)	548	(163)
Totaal	3.754	3.762

Overige schulden*De samenstelling van de post overige schulden is als volgt:*

Ministerie van OCenW*	-	13.613
vergoedingen inzake Noodfonds	-	82
gereserveerde bedragen inzake subsidies Aanvullend Pakket	1.913	3.155
gereserveerde bedragen inzake subsidies Reintegratiebegeleiding	3.586	1.187
gereserveerde bedragen inzake subsidies Voorkoming Uitval	285	-
aangegane verplichtingen BGZ	192	322
schuld aan derden	5	135
nog te betalen apparaatskosten	3.194	2.790
Totaal	9.175	21.284

* De lening van OCenW is omgezet in een dotatie.

TOELICHTING OP DE REKENING VAN BATEN EN LASTEN

alle bedragen x € 1.000,-

De verdeling en samenstelling van het resultaat naar activiteiten wordt nader gespecificeerd in onderstaand exploitatie-overzicht.

Exploitatie-overzicht over de periode jan 2001 t/m dec 2001

Omschrijving	bedrijfsonderdeel				Totaal
	vf	nf	bgz	uitv. org.	
Opbrengsten					
Premies	338.443				338.443
Wao-gelden	82.053				82.053
Overige opbrengsten	7.643	(179)	10.401		17.865
	428.139	(179)	10.401		438.361
Aanspraken					
Vervangingsfonds	398.687				398.687
Noodfonds		(16)			(16)
Bgz			10.561		10.561
Arbocontracten	6.831				6.831
	405.518	(16)	10.561		416.063
Exploitatie-saldo	22.621	(163)	(160)		22.298
Dotaties					
OCenW	13.613				13.613
Participatiefonds	15.882				15.882
Uitvoerings- en overige apparaatskosten	(200)	(33)	(2.878)	(4.567)	(7.678)
Rentebaten	825	427	371	36	1.659
Overige baten/lasten			2.191	4.260	6.451
Resultaat	52.741	231	(476)	(271)	52.225

OPBRENGSTEN

Premies

Voor boekjaar 2001 kan onderstaande verdeling per sector worden gemaakt :

Onderwijssector	premies verplicht	premies vrijwillig	vds- aktie(1)	totaal 2001
WPO	218.708	2.410	16.131	237.249
WEC/WVOII	26.072	135	2.157	28.364
VO	56.465	-	16.365	72.830
Totaal	301.245	2.545	34.653	338.443

(1) de opbrengsten van de actie premiedifferentiatie 2000/2001 zijn voor 7/12 toegewezen aan het boekjaar 2001; de opbrengsten van de actie 2001/2002 zijn voor 5/12 toegewezen aan 2001.

Overige opbrengsten

	2001	2000
<i>Deze post kan als volgt worden gespecificeerd:</i>		
Subsidies Ministerie van OCenW inzake VF-activiteiten (1)	3.060	3.265
Subsidies Ministerie van OCenW inzake NF-activiteiten	577	578
Subsidies Ministerie van OCenW inzake BGZ-activiteiten (2)	10.401	8.196
Subsidie vervangingspools vanuit het Noodfonds	756	-
Onttrekking uit het Noodfonds voor vergoeding vervangingspools	(756)	-
Opslag afkoop frictie	3.827	3.431
Totaal	17.865	15.470
 <i>AD (1) :</i>		
- Opleiding schoolleiders	2.814	
- Opleiding adjunct-directeuren	246	
Totaal	3.060	
 <i>AD (2) :</i>		
- Aanvullend pakket	6.081	
- Reintegratiesubsidie	1.611	
- Preventie uitval	465	
- Casemanagement	545	
- Voorlichtingscampagne	286	
- Inzet instrumenten	102	
- Landelijke Taken *	1.311	
Totaal	10.401	

* BGZ ontvangt een subsidie van € 3,048 miljoen, waarvan, zoals in het verleden gebruikelijk, 43% wordt toebedeeld aan Landelijke Taken.

AANSPRAKEN NOODFONDS

Na afloop van ieder schooljaar vindt een afrekening plaats op basis van betaalde voorschotten. Op grond van deze voorschotten wordt een aanneme gedaan over de te verwachte eindafrekening. Over schooljaar 2000/2001 is de werkelijke afrekening lager uitgevallen dan de verwachte. Daardoor is in de jaarrekening over het jaar 2000 een te hoog bedrag opgenomen. Dit heeft tot gevolg dat door de feitelijke afrekening gecombineerd met het wederom sterk afgenomen beroep op het Noodfonds dit jaar negatieve aanspraken in de jaarrekening opgenomen moeten worden.

UITVOERINGS- EN OVERIGE APPARAATSKOSTEN

	2001	2000
<i>Deze post kan als volgt worden gespecificeerd:</i>		
Totale uitvoeringskosten doorbelast via USZO	6.985	6.722
Overige uitvoeringskosten	28	54
Subtotaal	7.013	6.776
Kosten Bestuur	41	49
Kosten Directie en Bestuursbureau (1)	624	719
Totaal	7.678	7.544
<i>(1) Kosten Directie en Bestuursbureau</i>		
Salarissen	269	262
Sociale lasten	20	19
Pensioenbijdragen	14	15
Overige personele kosten (m.n. reiskosten ww. dienstreizen)	18	16
Subtotaal	321	312
Controle- en advieskosten	97	232
Overige kosten (m.n. materiële kosten , uitzendkrachten)	206	175
Totaal	624	719

De posten salarissen, sociale lasten en pensioenbijdragen hebben betrekking op de personeelsleden van het Bestuursbureau. Deze kosten komen rechtstreeks ten laste van de Stichting.

Het personeel van de uitvoeringsorganisatie was in dienst van USZO Diensten BV, tegenwoordig Loyalis NV; de betreffende personeelskosten zijn begrepen in de door USZO doorbelaste uitvoeringskosten.

Het totaal aan kosten werd als volgt verdeeld over de diverse activiteiten :

Bedrijfsgezondheidszorg BGZ	65%
Vervangingsfonds Vf	30%
Noodfonds NF	5%

RENTEBATEN

	2001	2000
<i>Deze post kan als volgt worden gespecificeerd:</i>		
Rentebaten rekening-courant Vf	825	(462)
Rentebaten rekening-courant NF	427	340
Rentebaten werkkas Vf	36	46
Rentebaten werkkas BGZ	371	336
Totaal rentebaten	1.659	260

Dit betreft de rente-opbrengsten van de uitzettingen op de geldmarkt van de rekening-courant VF/NF en de girorekeningen bij de Postbank N.V.

OVERIGE BATEN EN LASTEN

Deze post kan als volgt worden gespecificeerd:

Opbrengst Vera-diskettes	-	3
Subsidies Ministerie van OCenW inzake Vf-uitvoering	4.260	4.071
Eurobijdrage Ministerie van OCenW	-	68
Subsidies Ministerie van OCenW inzake BGZ-uitvoering *	1.737	1.674
Subsidie Ministerie van SZW inzake regioadviseurs	454	113
Totaal	6.451	5.929

* BGZ ontvangt een subsidie van € 3,048 miljoen, waarvan, zoals in het verleden gebruikelijk, 57% wordt toebedeeld aan BGZ-uitvoering.

Rekening van baten en lasten

REALISATIE VERSUS BEGROTING

Over de periode 1 januari 2001 t/m 31 december 2001

Alle bedragen x € 1.000,-

	Realisatie	Begroting
	1 jan 2001 t/m	1 jan 2001 t/m
	31 dec 2001	31 dec 2001
OPBRENGSTEN		
Premies	338.443	333.529
Wao-gelden	82.053	69.428
Overige opbrengsten	17.865	17.706
	438.361	420.663
AANSPRAKEN		
Vervangingsfonds	398.687	422.469
Noodfonds	(16)	454
BGZ	10.561	13.677
Arbocontracten	6.831	-
	416.063	436.600
Exploitatie-saldo	22.298	(15.937)
Dotatie OCenW	13.613	13.613
Dotatie Pf	15.882	15.882
UITVOERINGS- EN OVERIGE APPARAATSKOSTEN	(7.678)	(7.148)
RENTE BATEN	1.659	(34)
OVERIGE BATEN/LASTEN	6.451	7.034
Resultaat	52.225	13.410

OVERIGE GEGEVENS

PREMIES

REGULIERE PREMIES

Alle bij het Vervangingsfonds aangesloten bevoegde gezagsorganen dragen maandelijks premie af. Deze premie wordt geheven over het coördinatieloon sociale verzekering van alle in dienst van het bevoegd gezag werkzame personeelsleden met dien verstande dat in het primair onderwijs alleen het van rijkswege bekostigde personeel onder de wettelijk verplichte aansluiting bij het Vervangingsfonds valt.

In het schooljaar 2000-2001 zijn de volgende premiepercentages geldig:

Voor instellingen primair onderwijs:	6,86%
Voor instellingen vallende onder de Wet op de Expertise Centra (WEC):	6,86%
Voor instellingen vallende onder deel II van de Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO II):	5,18%
Voor instellingen voortgezet onderwijs: (per mei 2001 2,05 %)	2,33%

In het schooljaar 2001-2002 gelden de volgende premiepercentages:

Voor instellingen primair onderwijs:	6,75%
Voor instellingen vallende onder de Wet op de Expertise Centra (WEC):	6,75%
Voor instellingen vallende onder deel II van de Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO II):	5,18%
Voor instellingen voortgezet onderwijs:	2,17%

Het reglement Primair Onderwijs biedt verder de mogelijkheid om personeel dat uit eigen middelen van het bevoegd gezag wordt bekostigd, vrijwillig bij het Vervangingsfonds aan te melden. Ongeveer 500 bevoegde gezagsorganen maken van deze mogelijkheid gebruik. De premie die betaald wordt voor de vrijwillige aansluiting bij het Vervangingsfonds is vanaf 1 augustus 1999 gelijk aan de reguliere premie.

VERVANGINGSBIJDRAGE-DIFFERENTIATIESYSTEEM

De sociale partners in het onderwijs hebben bij de instelling van het Vervangingsfonds ook de verplichting op zich genomen om in de formatiebudgetsector van het onderwijs (toen nog het PO en het VO) maatregelen te nemen die gericht zijn op het terugdringen van het ziekteverzuim en het arbeidsongeschiktheidsvolume.

Aanvankelijk was het de bedoeling om ter realisatie van deze doelstellingen een bonus-malussysteem in te voeren. Het bestuur van het Vervangingsfonds heeft uiteindelijk voor een ander systeem gekozen: het Vervangingsbijdrage-Differentiatiesysteem. De kern van dit systeem is dat scholen worden ingedeeld in treden. De indeling gebeurt op basis van de verhouding tussen de gedeclareerde vervangingskosten in verband met afwezigheid wegens ziekte en de aan het Vervangingsfonds verschuldigde vervangingsbijdrage. Hoe schever deze verhouding, hoe hoger de verschuldigde toeslag. In de toepassing van dit systeem wordt overigens onderscheid gemaakt tussen de onderwijssectoren. Per (sub)sector gelden per trede andere toeslagpercentages. Daarbij is rekening gehouden met de draagkracht van de scholen.

Doel van het Vervangingsbijdrage-Differentiatiesysteem is bevoegde gezagsorganen en scholen te stimuleren het ziekteverzuim terug te dringen en het beroep op het Vervangingsfonds te beperken.

Voor het schooljaar 2001-2002 is de regelgeving op dit punt niet gewijzigd. De tredengrenzen alsook de toeslagpercentages zijn gelijk gebleven. Ruim de helft van alle schoolbesturen is ingedeeld in trede 0, hetgeen inhoudt dat er geen toeslag hoeft te worden betaald. Een deel van deze besturen maakt zelfs aanspraak op premierestitutie. De rest van de besturen is dus ingedeeld in trede 1 of hoger waarmee een toeslag is verschuldigd. Het aantal besturen dat een toeslag moet betalen ligt daarmee iets hoger dan vorig jaar.

Het Algemeen Bestuur van de Stichting Vervangingsfonds en Bedrijfsgezondheidszorg voor het Onderwijs heeft in zijn vergadering van 6 december 2001 besloten de vastgestelde toeslagen in het kader van de premiedifferentiatie niet in hun volle omvang op te leggen.

De reden hiervan is dat het bestuur het onverantwoord vindt om andermaal een zeer groot bedrag uit het onderwijsveld te halen, waarvoor de onderwijsinstellingen in kwestie geen vergoeding vanuit de overheid ontvangen. Besloten is de op basis van het geldende reglement Vervangingsfonds vastgestelde toeslagen te matigen met 35%. Dit betekent dat feitelijk slechts 65% van de vastgestelde toeslag in rekening is gebracht. Het Algemeen Bestuur heeft verder besloten de bedragen die gemoeid zijn met een premierestitutie te verdubbelen.

Rekening houdend met het vorenstaande ziet het overzicht van de tredenindeling er voor het schooljaar 2001-2002 als volgt uit (bedragen in euro):

TABEL 1: OVERZICHT TREDENINDELING 2001-2002

Trede	BO		SO		VO	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
0 (<50%)	497	-2.466.281	70	-421.642	24	-286.042
0	620	0	128	0	87	0
1	109	1.214.207	7	58.851	58	992.117
2	125	2.751.472	9	163.374	87	4.840.809
3	166	4.982.603	25	390.864	43	4.510.887
4	169	3.239.959	28	417.050	51	5.371.452
5	95	1.114.978	20	286.480	8	629.307
6	23	161.182	2	17.488	2	316.781
7	13	204.477				
Totalen		11.202.597		912.465		16.375.311

De totale opbrengst van de tredenindeling bedraagt derhalve € 28.490.373. Daarbij dient opgemerkt te worden dat te verwachten valt dat door het indienen van bezwaar c.q. het indienen van verzoeken om herziening, de opbrengst uiteindelijk lager zal uitvallen.

WAO-GELDEN

Sinds 1992 maken de uitkeringen wegens ziekte en arbeidsongeschiktheid t.b.v. het onderwijspersoneel deel uit van de voeding van het Vervangingsfonds. Het fonds ontleent zijn aanspraak hierop aan de aanspraak die de Minister van OC en W op deze uitkeringen heeft, omdat het reguliere onderwijspersoneel ook bij ziekte en arbeidsongeschiktheid integraal van rijkswege wordt bekostigd. Nadat de AAW-claims en de WAO-conforme betalingen rechtstreeks naar het Vervangingsfonds zijn geleid, is met de invoering van de WAO voor overheid- en onderwijspersoneel per 1 januari 1998 een nieuwe regeling noodzakelijk geworden. In het Primair Onderwijs is, parallel aan het Reglement een regeling getroffen die er in voorziet dat de WAO-gelden die door USZO worden uitbetaald aan de bevoegde gezagsorganen, toch ten goede komen aan het Vervangingsfonds. Inmiddels dragen de bevoegde gezagsorganen Primair Onderwijs per kwartaal het saldo van de WAO-gelden af aan het Vervangingsfonds. Voor wat betreft het Voortgezet Onderwijs worden de WAO-gelden door de USZO grotendeels rechtstreeks aan het Vervangingsfonds overgemaakt. Alleen daar waar het bevoegd gezag de USZO hiertoe niet heeft gemachtigd, dient het bevoegd gezag zelf voor afdracht aan het Vervangingsfonds zorg te dragen.

CONTROLE VERVANGINGSFONDS EN NOODFONDS

Bij de instelling van het Vervangingsfonds in 1992 is besloten tot een intensieve controle op de afgedragen premies en de ingediende vervangingsdeclaraties door de uitvoeringsorganisatie. Daartoe zijn

in de administratie van het Vervangingsfonds en in het CASO-systeem een aantal voorzieningen getroffen. In de Reglementen en Bestuursvoorschriften van het Vervangingsfonds en het Noodfonds is een grondslag voor controle gecreëerd en zijn bepalingen opgenomen m.b.t. de inrichting van de administratie op de scholen en administratiekantoren.

De controle van het Vervangingsfonds richt zich op de premiebetaling, de vervangingsdeclaratie met inbegrip van de relatie tussen de vervanger en de afwezige, de Noodfondsuitkeringen en op alle andere zaken die verband houden met de activiteiten van de Stichting Vervangingsfonds en Bedrijfsgezondheidszorg voor het Onderwijs. De controle die in het kader van het Vervangingsfonds plaatsvindt, is financieel-administratief van aard en richt zich niet op medische gegevens. Wel wordt sinds 1996 gecontroleerd of er in geval van afwezigheid wegens ziekte ook sprake is van regelmatige begeleiding en beoordeling vanwege de bedrijfsgezondheidszorg. Hiertoe heeft een aanpassing van de bestuursvoorschriften plaatsgevonden. Afhankelijk van de mogelijkheden vindt de controle plaats in combinatie met controlewerkzaamheden voor ABP en USZO; sinds 1996 is ook de premiecontrole t.b.v. het Participatiefonds in die combinatie betrokken.

De controle bestaat uit vier elementen:

1. Een eerste controle bestaande uit een geheel van systematische en administratieve beoordelingen van de premieafdrachten en declaraties. Deze controles vinden plaats bij de verwerking van periodieke verantwoordingen, afdrachten van premies en declaraties, bij jaarlijkse eindafrekeningen en bij incidentele afdrachten en declaraties. De verwerking van de gegevens in de geautomatiseerde systemen levert een groot aantal signalen op van uiteenlopend belang en betekenis. Daar waar relevant worden deze signalen teruggelegd naar de betrokken onderwijsinstellingen en na terugkoppeling vindt correctie plaats.

2. Er vindt regulier controle plaats bij de onderwijsinstellingen op basis van systeemsignalen deels als gevolg van willekeurige selecties. Een beperkt deel van de controle capaciteit wordt ingezet voor bijzondere opdrachten als specifieke aandachtsgebieden, nieuwe regelgeving en systeemaanpassing, omvangrijke nadeclaraties, vermoedens van onregelmatigheden etc. Noodfondstoekenningen worden integraal na de eindafrekening gecontroleerd. Incidentele tussentijdse controle beperkt zich dan tot controle op het mutatiegedrag, op de inzet van uit het Noodfonds bekostigd personeel voor vervanging enzovoorts.
3. De controle omvat verder een jaarlijkse steekproef uit het totale scholenbestand van het Vervangingsfonds deel uitmakend van de jaarrekeningcontrole door de externe accountant. In dit verband worden steeds 200 scholen integraal gecontroleerd voor wat betreft de afgedragen premie, de declaraties en de afgedragen WAO-gelden.
4. Tenslotte zijn er specifieke controles bij wijze van bijzondere opdracht. Als daartoe aanleiding bestaat (bijvoorbeeld naar aanleiding van een signaal) vindt er een gerichte controle plaats.

Voor de controle in het veld wordt gebruik gemaakt van een controleprogramma dat rekening houdt met de omvang en de kwaliteit van de administratiekantoren en schooladministraties. In de jaarrekeningcontrole worden nadrukkelijk scholen gecontroleerd, in de andere veldcontroles worden administratiekantoren eventueel volledig gecontroleerd. Afhankelijk van meegegeven controleopdrachten is die controle dan vooral gericht op specifieke aspecten. De reguliere controle vindt zo actueel mogelijk plaats. Voorheen werd in principe het laatst verstreken kwartaal gecontroleerd. Inmiddels is het controleprogramma aangepast in die zin dat thans ook over een langere periode beoordeling plaatsvindt van de rechtmatigheid van ingediende declaraties (overigens wordt maximaal vijf jaar teruggegaan).

Er zijn voor het controleapparaat in het boekjaar 2001 13 FTE ingezet, los van de ondersteuning en nabewerking door de uitvoeringsorganisatie van het fonds.

Met de eigen steekproefcontrole 2001 zijn op jaarbasis 4,8 FTE gemoeid. De steekproef omvatte 200 door de externe accountant aselekt gestoken scholen. De gehanteerde toetsingsnormen zijn in alle gevallen de bestuursvoorschriften en de reglementen Vervangingsfonds geweest alsmede de door de externe accountant vastgestelde controle-, tolerantie en materialiteitsnormen (1% voor het Vf) met een betrouwbaarheid van 95%. Voor de beoordeling is de regressieschattermethode gebruikt. De controle op de premieafdrachten Vervangingsfonds levert een geschatte maximale fout op van 0,010% (€ 34.291) en een geschatte verwachte fout van 0,006% (€ 19.258). Daarmee wordt ruimschoots aan de gestelde normen voldaan.

De controle op de netto loonkosten declaraties Vervangingsfonds levert een geschatte maximale fout op van 1,341% (€ 5.345.372) en een geschatte verwachte fout van 0,933% (€ 3.721.591).

Van alle controles wordt een rapportage opgemaakt die wordt verwerkt in een voor bezwaar vatbare beslissing aan het bevoegd gezag. In ongeveer 30% van de in 2001 ontvangen rapportages werd melding gemaakt van fouten met betrekking tot de regelgeving van het Vervangingsfonds of Noodfonds. In totaal werd naar aanleiding van de regulier ingestelde controles een bedrag van bijna € 500.000 (ruim f 1,1 miljoen) gevorderd. Vorig jaar was hiermee een bedrag van € 408.000 (f 900.000) gemoeid. Overigens zij opgemerkt dat dit bedrag nadien naar beneden toe is bijgesteld als gevolg van bezwaarschriften en herzieningsverzoeken.

De aangetroffen fouten zijn veelal dezelfde zoals die ook in de jaarrekeningcontrole worden aangetroffen, zij het dat ingeval van controle over een langere periode ook fouten als gevolg van structurele tekortkomingen in de administratieve organisatie van de gecontroleerde instellingen aan het licht komen.

Voor wat betreft het Vervangingsfonds gaat het om een grote verscheidenheid van fouten (bijvoorbeeld vervanging van adv-uren, vervanging niet tijdig beëindigd, te veel uren gedeclareerd), veelal met vrij beperkte financiële consequenties. Omvangrijke financiële consequenties zijn er aan de orde indien er sprake is van vervangingsdeclaraties zonder geldige titel zoals in het geval van conflictsituaties, vervanging gedeclareerd wegens ziekte terwijl er kennelijk van ziekte geen sprake is, vervanging nadat de termijn van 30 maanden voor vervangingsbekostiging is verstreken en gebruik van een onjuiste declaratiecode in CASO. Deze punten hebben nadrukkelijk de aandacht.

Bij de uitgaven van het Noodfonds is ook een enkele fout geconstateerd. Hiermee is een bedrag gemoeid van ca. € 12.000 (ruim f 26.000).

DE EURO OVERGANG

De overgang van de gulden naar de euro is vlekkeloos verlopen. De Uitvoeringsorganisatie Vf heeft hiervoor geparticipeerd in de concernbrede aanpak van ABP/USZO. In de loop van 2001 zijn alle pc-applicaties omgebouwd en geschikt gemaakt voor de euro. Tevens is van de gelegenheid gebruik gemaakt om daar waar nodig de applicaties te moderniseren. Het personeel is in de laatste maanden van 2001 geïnstrueerd en opgeleid. Er heeft een goede samenwerking en afstemming plaatsgevonden met de partners waarvan het fonds ketenafhankelijk is, zijnde Pink Rode en Interpay, waardoor ook hier de invoering zonder problemen is verlopen. Op 11 januari 2002 zijn alle historische bestanden geconverteerd naar de euro en daarmee is het euro-project voltooid.

Accountants
Kantoren Parkweg
Parkweg 22
Maastricht
Postbus 1864
6201 BW Maastricht

Tel: (043) 3513513
Fax: (043) 3513510
www.deloitte.nl

**Deloitte
& Touche**

Datum
4 juni 2002

Behandeld door
M. Hommes RE RA

Kenmerk
02.306

Accountantsverklaring

Opdracht

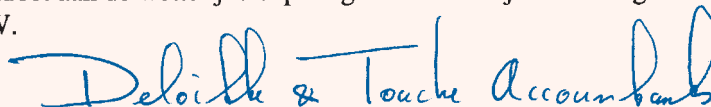
Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2001 van Stichting Vervangingsfonds en bedrijfsgezondheidszorg voor het Onderwijs te Rotterdam gecontroleerd. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de leiding van de stichting. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

Werkzaamheden

Onze controle is verricht overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten. Volgens deze richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. Tevens omvat een controle een beoordeling van de grondslagen voor financiële verslaggeving die bij het opmaken van de jaarrekening zijn toegepast en van belangrijke schattingen die de leiding van de stichting daarbij heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Oordeel

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 2001 en van het resultaat over 2001 in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en voldoet aan de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW.

**Deloitte
Touche
Tohmatsu**

Deloitte & Touche Accountants is een Maatschap van besloten (beroeps)vennootschappen.

HET VERSLAG VAN WERKZAAMHEDEN 2001

1. INLEIDING

De Stichting Vervangingsfonds en Bedrijfsgezondheidszorg voor het Onderwijs heeft twee statutaire doelstellingen:

- a. het bieden van waarborgen aan aangeslotenen voor de kosten van vervanging bij afwezigheid van personeel en voor de kosten voortvloeiend uit verplichtingen uit hoofde van de rechtspositie van personeel in het primair onderwijs, voor zover dat gebruik maakt van de regeling voor onvrijwillige taakvermindering krachtens de op het betreffende personeelslid toepasselijke onderwijswetgeving;
- b. het invoeren en in stand houden van bedrijfsgezondheidszorg in het onderwijs, alsmede het bevorderen en bewaken van de kwaliteit van die zorg, zomede al hetgeen daartoe bevorderlijk kan zijn.

De stichting heeft de doelstellingen verbreed tot het bevorderen van goede arbeidsomstandigheden in het onderwijs als zelfstandige doelstelling en om daarmee door een effectieve terugdringing van het ziekteverzuim te komen tot een beheersing van de vervangingskosten.

De twee doelstellingen zijn als volgt uitgewerkt:

- de uitvoering van de vervangingsbekostiging
- de uitvoering van het beleid gericht op terugdringen van het ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid.

Dit laatste aandachtsveld kreeg in het verslagjaar een grote beleidsmatige impuls door de twee convenanten op het gebied van arbeidsomstandigheden voor het primair en voortgezet onderwijs. De convenantpartners (sociale partners en bewindslieden OC en W en SZW) hebben zich verbonden tot een concrete taakstelling t.a.v. het terugdringen van het ziekteverzuim. Deze taakstelling dient te worden gerealiseerd voor het invensiveren van de inspanningen op het gebied van verzuimbegeleiding, reïntegratie en preventie van werkdruk.

Hierna worden de specifieke taken en activiteiten van deze twee velden nader uitgewerkt.

In het verslagjaar is de stichting wat betreft de vervangingsbekostiging en BGZ-arbo-activiteiten werkzaam geweest voor alle instellingen in het primair en voortgezet onderwijs. De BGZ-arbo-activiteiten werden ook uitgevoerd ten behoeve van de BVE-sector.

2. UITVOERING VAN DE VERVANGINGSBEKOSTIGING

2.1 HET REGLEMENT VERVANGINGSFONDS

Het bestuur stelt voorafgaande aan elk schooljaar voor elk van beide bij het fonds aangesloten (sub)sectoren (PO en VO) een reglement vast waarin de voorwaarden voor vervangingsbekostiging zijn opgenomen.

De reglementen voor het schooljaar 2001-2002 wijken nauwelijks af van die van het jaar daarvoor. Toegevoegd is de verplichting bij ziekteverlof langer dan zes weken een verklaring van de bedrijfsarts te overleggen waarin wordt bevestigd dat de arbeidsongeschiktheid van betrokkene wordt veroorzaakt door ziekte (en bijvoorbeeld niet door een conflict). Ook toegevoegd is de mogelijkheid om onder voorwaarden in de vervanging van een leerkracht te voorzien door inschakeling van een onderwijsassistent. Eerder was aan de regelgeving al toegevoegd de mogelijkheid in de vervanging te voorzien door inschakeling van een erkend uitzendbureau (vergoeding gemaximeerd) en de inzet van zogenaamde zij-instromers.

2.2 VERVANGINGSPOOLS

In het basisonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs bestaat de mogelijkheid om vervanging van afwezig onderwijspersoneel te regelen via een vervangingspool. Hiervoor dient het bevoegd gezag zich aan te melden bij het Vervangingsfonds. Concreet betekent de regeling dat het bevoegd gezag via de vervangingspool een of meer leerkrachten een jaar in dienst heeft om afwezig onderwijsgevend personeel te vervangen. De omvang van de pool mag maximaal drie procent van de reguliere personeelsformatie beslaan, waarbij de beschikbare tijd voor minimaal 85 procent moet worden ingezet voor vervanging. De pooler wordt door het Vervangingsfonds volledig bekostigd en door het bevoegd gezag bij voorrang ingezet voor vervanging. Indien de inzet op jaarbasis minder is dan 85%, betaalt het bevoegd gezag het verschil terug. Dit betekent dat bij een inzet van 85 procent of minder het Vervangingsfonds altijd 15 procent van de salariskosten betaalt zonder dat daar een concrete vervanging tegenover staat. Zolang het maximum niet wordt overschreden kunnen steeds nieuwe vervangers in de -vooraf aangemelde- pool worden aangesteld.

Ieder schooljaar neemt het aantal vervangingspools toe.

Voor het schooljaar 2000-2001 is voor het eerst sprake geweest van afwijzing van verzoeken tot bekostiging van een vervangingspool wegens tekort aan budget. Voorrang is gegeven aan die scholen die op grond van de wegingsfactor leerlingtelling tot de hogere risico scholen kunnen worden gerekend.

Voor het schooljaar 2001-2002 hebben 109 schoolbesturen een aanvraag ingediend om alleen danwel in samenwerking met andere besturen tot de oprichting van een vervangingspool te mogen overgaan. Gelet op het beschikbare budget heeft het bestuur alle aanvragen kunnen toewijzen.

Het totaal aantal door het Vervangingsfonds bekostigde pools komt daarmee op 161, bestaande uit 35 samenwerkingsverbanden en 126 pools die door een enkel bestuur in stand worden gehouden. Het aantal schoolbesturen dat participeert in een pool bedraagt thans 323. De maximale bezetting van deze pools (uitgaande van 3% van de formatie) bedraagt ruim 1000 fte. Hieruit blijkt duidelijk dat de vervangingspool in een behoefte voorziet.

2.3 HET NOODFONDS PRIMAIR ONDERWIJS

Zoals opgemerkt is het bestuur tevens verantwoordelijk voor de uitvoering van het Noodfonds. Het Noodfonds steunt scholen die zich geconfronteerd zien met kosten voor onvermijdbare formatieve frictie die de draagkracht van de school te boven gaan. Hiertoe wordt ieder schooljaar een reglement opgesteld. Het reglement voor het schooljaar 2001-2002 is identiek aan het reglement voor het schooljaar 2000-2001.

Vanaf het schooljaar 1995-1996 vindt beoordeling van de formatieve frictie plaats op het niveau van het bevoegd gezag (eventueel per soort onderwijs). Dit heeft ertoe geleid dat steeds minder bevoegde gezagsorganen een beroep op het Noodfonds doen. De meeste schoolbesturen hebben hun formatie onder controle en beschikken over voldoende middelen om eventuele formatieve problemen zelf op te lossen. In het schooljaar 1999-2000 zijn 18 aanvragen voor een tegemoetkoming ontvangen en toegekend. Voor het schooljaar 2000-2001 hebben vier bevoegde gezagsorganen een beroep op het Noodfonds gedaan. Deze vier aanvragen zijn ook toegewezen. Voor het schooljaar 2001-2002 is nog slechts één aanvraag ontvangen en toegewezen.

2.4 GEMOEDSBEZWAARDEN

Bij oprichting van het Vervangingsfonds is op grond van gemoedsbezwaren aan een beperkt aantal bevoegde gezagsorganen ontheffing verleend van de aansluiting van rechtswege bij het Vervangingsfonds. In het verslagjaar geldt deze ontheffing nog voor 25 bevoegde gezagsorganen. Deze schoolbesturen dragen derhalve ook geen premie af voor hun personeel.

2.5 AFWEZIGHEIDS- EN VERVANGINGSREGISTRATIE

Het Vervangingsfonds is sinds 1993 ook belast met de verzameling van kengetallen uit de zogenaamde afwezigheids- en vervangingsregistratie (AVR) bij de aangesloten bevoegde gezagsorganen. In de bestuursvoorschriften van VF is een reeks kengetallen omschreven over de omvang en de opbouw van de formatie op de school en over afwezigheid, ziekteverzuim, verzuim om andere redenen en vervanging. Tweemaal per jaar moeten de bevoegde gezagsorganen deze kengetallen uit hun registraties berekenen en aanleveren. Dit kan langs geautomatiseerde weg dan wel handmatig door middel van formulieren. Nagenoeg alle bevoegde gezagsorganen houden zich aan de verplichting tot levering van kengetallen. Het totaal aan gegevens levert veel informatie op over ziekteverzuim en vervanging die voor beleidsdoeleinden gebruikt wordt.

3. UITVOERING VAN HET BELEID GERICHT OP TERUGDRINGEN VAN HET ZIEKTEVERZUIM EN ARBEIDSONGESCHIKTHEID

De werkzaamheden in het kader van terugdringing ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid hebben in 2001 voor een belangrijk deel in het teken gestaan van de uitvoering van een tweetal deelconvenanten. Het betreft het deelconvenant 'Verzuimbegeleiding en reïntegratie primair en voortgezet onderwijs' en het deelconvenant 'Preventie psychische belasting (werkdruk) primair en voortgezet onderwijs'. Zij hebben als doelstelling het ziekteverzuim in het onderwijs de komende jaren met 1%-punt terug te dringen. Met de bestaande BGZ-taken (bedrijfsgezondheidszorgtaken) van de stichting wordt getracht hierop zoveel mogelijk aan te sluiten, daar van oudsher deze taak van de stichting Vf/BGZ al bestaat uit het terugdringen van het ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid in het onderwijs.

Nieuwe benadering

In de loop van de jaren en met het afsluiten van de deelconvenanten heeft een wijziging in de methode van benadering van de scholen en besturen plaatsgevonden. Werden voorheen voornamelijk (zelfwerk)instrumenten aan scholen aangeboden voor het opzetten van het beleid, in toenemende mate is de aandacht verlegd naar actieve bewustwording en implementatie. Dit wil zeggen het nadrukkelijker ondersteunen en stimuleren van scholen in het gebruik van de instrumenten. In 2001 zijn daarbij de volgende speerpunten ingezet:

- Met de Arbo-diensten is overeengekomen de inhoud van de arbocontracten met scholen te verbeteren. Met een uitbreiding van het contract, ontstaat er intensiever en beter contact tussen Arbo-dienst, school en (zieke) personeelsleden.
- Met ingang van 1 januari 2002 komt er een aanpassing van de criteria voor het Aanvullend Pakket, waardoor van de scholen een adequate basis-arbozorg wordt vereist, om voor subsidie in aanmerking te komen.
- De regioadviseurs verlenen een intensievere en directere begeleiding bij het ontwikkelen en het uitvoeren van nieuw BGZ beleid door scholen.
- De ontwikkeling van nieuwe instrumenten wordt beperkt en bij het 'updaten' van de bestaande instrumenten staan de praktische bruikbaarheid en de implementatie centraal.

De activiteiten gericht op het terugdringen van het ziekteverzuim vormen dus een geïntegreerd geheel. De basis wordt gevormd door het contract dat scholen met Arbo-diensten afsluiten. De uitkomst van de onderhandelingen met de Arbo-diensten is een model dienstverleningscontract met een uitgebreidere en flexibelere dienstverlening dan voorheen. Als aanvulling op deze dienstverlening kunnen scholen bij uitzonderlijke of specifieke problemen een beroep doen op de subsidie Aanvullend Pakket. Tevens worden scholen in algemene zin gefaciliteerd om Arbo- en verzuimbeleid op te zetten met de hulp van een regioadviseur en diverse (zelfwerk)instrumenten.

De activiteiten voortkomende uit het deelconvenant 'verzuimbegeleiding en reïntegratie' zijn complementair aan al deze activiteiten en richten zich met name op de 'extreme' verzuimsituaties (langdurige verzuimgevallen en scholen met een hoog ziekteverzuim). Deze activiteiten zijn sterk op de korte termijn gericht en vervullen voor een belangrijk deel de rol van 'opschoningactie'. Een dergelijke actie is vanuit de bestaande activiteiten met de regulier beschikbare middelen niet te realiseren. Waar mogelijk sluiten de reguliere activiteiten aan bij deze acties. Het deelconvenant "preventie psychische belasting (werkdruk)" heeft, zoals uit de naam al blijkt, een preventiever karakter, richt zich op een belangrijke oorzaak van ziekteverzuim (in het onderwijs wordt ca. 60% van het ziekteverzuim veroorzaakt door psychische klachten) en heeft ook betrekking op scholen met een laag ziekteverzuim.

Hieronder volgt een beschrijving van de activiteiten op het terrein van terugdringing van ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid. De activiteiten zijn onderverdeeld in:

- deelconvenant 'Verzuimbegeleiding en reïntegratie primair en voortgezet onderwijs'
- deelconvenant 'Preventie psychische belasting (werkdruk) primair en voortgezet onderwijs'
- subsidie Aanvullend Pakket
- landelijke taken

3.1 DEELCONVENANT 'VERZUIMBEGELEIDING EN REÏNTEGRATIE PRIMAIR EN VOORTGEZET ONDERWIJS'

In mei 2000 is het deelconvenant 'Verzuimbegeleiding en reïntegratie primair en voortgezet onderwijs' ondertekend. De doelstelling van het convenant is het aantal werknemers dat wordt blootgesteld aan het arbeidsrisico psychische belasting te reduceren en het ziekteverzuimpercentage in de sectoren primair en voortgezet onderwijs in het algemeen en bij scholen met een hoog verzuim in het bijzonder te verminderen. De uitvoering van dit deelconvenant is opgedragen aan de Stichting Vf/BGZ. Het betreft o.a. de volgende concrete activiteiten: de Subsidie Individuele Reïntegratie, zorgbemiddeling, uitbreiding en intensivering inzet regioadviseurs en een voorlichtingscampagne.

3.1.1. SUBSIDIE INDIVIDUELE REÏNTEGRATIE

Vanaf 1 mei 2000 biedt de Stichting Vf/BGZ aan scholen in PO en het VO de mogelijkheid om in aanmerking te komen voor de Subsidie Individuele Reïntegratie. De subsidie, die mogelijk is dankzij het deelconvenant, biedt een bijdrage in de kosten van de begeleiding, die nodig is voor de reïntegratie van ziek onderwijspersoneel (directieleden, onderwijzend en onderwijs ondersteunend personeel).

Om voor de subsidie in aanmerking te komen moet in principe sprake zijn van een verzuim van zes weken of langer. In uitzonderlijke gevallen kan van deze termijn worden afgeweken. De te subsidiëren zorgverlening is divers van aard. In principe wordt vergoed:

- begeleiding in verband met burn-out/stress;
- begeleiding in verband met psychische of sociaal emotionele belasting;
- zorgverlening of training die gericht is op het vergroten van de pedagogische of didactische vaardigheden;
- ondersteuning op het terrein van de communicatieve en sociale vaardigheden;
- andere begeleiding of training die noodzakelijk is in verband met de reïntegratie.

Kosten voor outplacement komen niet voor vergoeding in aanmerking. De subsidiëring komt bovendien niet in de plaats van een aanspraak op vergoeding uit andere bronnen zoals de wet REA of ziektekostenverzekering.

Vanaf de start in mei 2000 is het aantal aanvragen groot geweest. Ook in het jaar 2001 is de stroom van aanvragen groot. Over het gehele jaar zijn bijna 3000 aanvragen binnengekomen. Met betrekking tot het overgrote deel van de aanvragen is binnen twee weken een beslissing genomen. Waar dit langer heeft geduurd, is dit mede een gevolg van het ontbreken van de benodigde verklaring van de Arbo-dienst. Van de 3000 aanvragen zijn ruim 2500 aanvragen (gedeeltelijk) toegewezen voor een totaal bedrag van ruim 3,2 miljoen Euro (ca. f 7 miljoen). Van deze toegekende subsidieaanvragen zijn er inmiddels 635 volledig administratief en financieel afgehandeld. Dit betekent ook dat de werkgever een kort evaluatieformulier heeft ingevuld, waarin is aangegeven of de betrokken medewerker het werk inmiddels heeft hervat. Uit deze evaluaties blijkt dat meer dan helft (55%) van alle betrokken werknemers na het afsluiten van het reïntegratietraject het werk geheel of gedeeltelijk heeft hervat. Nog eens veertien procent werkt inmiddels op arbeidstherapeutische basis. In ongeveer dertig procent van de gevallen heeft er nog geen werkherleving plaatsgevonden.

In 2001 zijn tien bezwaarschriften binnengekomen. Geen van deze bezwaarschriften heeft, voor zover behandeling in 2001 heeft kunnen plaatsvinden, tot toewijzing van het bezwaar geleid.

Op basis van het aantal aanvragen zijn prognoses gemaakt met betrekking tot de uitputting van het beschikbare budget. Hieruit blijkt dat ruim voor het beoogd einde van het convenant het budget opgesoupeerd zal zijn. Dit gegeven en de positieve berichten uit het onderwijsveld over de subsidieregeling hebben het bestuur van de Stichting Vf/BGZ doen besluiten om ruim 1,8 miljoen Euro (bijna f 4 miljoen) additioneel voor deze subsidieregeling beschikbaar te stellen. Daarmee kan naar verwachting de regeling tot in het vierde kwartaal van 2002 in stand worden gehouden.

3.1.2. ZORGBEMIDDELING

Zorgbemiddeling heeft als doel het reïntegratieproces van werknemers die al langer dan zes maanden door ziekte afwezig zijn te starten en te versnellen. Het aantal aanvragen voor zorgbemiddeling ligt onder de oorspronkelijke verwachtingen. In 2001 zijn 357 aanvragen ingediend. Van deze binnengekomen aanvragen zijn er 322 toegekend, elf zijn afgewezen, terwijl er op 31 december nog 24 in behandeling waren. Dit betrof met name aanvragen die voor advies zijn voorgelegd aan de regioadviseur. Overigens is de regioadviseur bij ca. 60 procent van alle (toegekende) aanvragen betrokken. Hoewel dit percentage in de loop van het jaar iets is afgenomen, blijft de regioadviseur een belangrijke doorverwijsfunctie naar zorgbemiddeling vervullen.

3.1.3. INTENSIEVE ONDERSTEUNING

Op basis van de positieve ervaringen met de huidige negen regioadviseurs van de Stichting Vf/BGZ en de Stichting Pf is in het deelconvenant opgenomen dat het aantal regioadviseurs wordt uitgebreid.

Naast de al bestaande vraaggestuurde ondersteuning door de regioadviseurs worden scholen met een hoog ziekteverzuim actief benaderd door de regioadviseurs en ondersteund bij het doorlopen van een intensief advies- en begeleidingstraject gericht op de implementatie van maatregelen ter beperking van het ziekteverzuim. Een secundair doel is om bij de betreffende onderwijsinstellingen met een hoog verzuim het verzuimbeleid een 'vaste' plaats binnen het schoolbeleid te laten krijgen.

In het deelconvenant is opgenomen dat de 1.100 scholen in het PO en VO met het hoogste ziekteverzuim in een tijdsbestek van twee jaar zullen worden benaderd. Hierbij is uitgegaan dat de gemiddelde duur van een begeleidingstraject een half jaar in beslag neemt. Inmiddels kan worden geconstateerd dat een termijn van een half jaar in veel gevallen niet realistisch is. Vaak heeft een regioadviseur meerdere gesprekken nodig om tot de kern van het probleem op een school door te dringen. Met name het creëren van een vertrouwensband en werkrelatie tussen de school en de regioadviseur heeft zijn tijd nodig.

Door regioadviseurs zijn in 2001 in totaal meer dan 3100 consulten gedaan. Ongeveer de helft van deze consulten heeft direct betrekking op de convenantactiviteiten.

De regioadviseur brengt doorgaans na één of twee gesprekken met schoolmanagement en of het schoolbestuur, dan wel het bovenschools management de situatie op gebied van arbo en verzuim in beeld. Bij 362 scholen is dit inmiddels gebeurd. Op basis van deze analyse wordt vervolgens door de regioadviseur in overleg met de schooldirectie of het bestuur een plan van aanpak opgesteld. In dit plan worden concrete maatregelen beschreven om de situatie op de school te verbeteren. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de maatregelen ligt bij het management van de school; de regioadviseur begeleidt dit traject. Eind 2001 is bij 209 scholen het begeleidingstraject formeel beëindigd. Dit betekent vanzelfsprekend niet dat de school of het bestuur geen beroep meer kan doen op de regioadviseur. Deze blijft (zoals voor alle scholen) op afroep beschikbaar.

Zoals reeds aangegeven is de vooraf ingeschatte begeleidingstermijn van een half jaar per school aan de krappe kant is. In de regel duurt het al twee tot drie maanden voordat het plan van aanpak kan worden afgerond. Dit betekent dat voor de uitvoering van dit plan dan slechts drie tot vier maanden over zou blijven. Om daadwerkelijk resultaat te boeken is deze termijn te kort. De meeste convenanttrajecten worden daarom pas na ongeveer acht maanden afgerond.

Op grond van deze ervaringscijfers is een prognose gemaakt van het aantal begeleidingstrajecten. Naar verwachting zullen eind 2002 700 begeleidingstrajecten volledig zijn afgerond. Een belangrijke factor hierbij is wel in hoeverre niet- of ex-convenantscholen een beroep (blijven) doen op de regioadviseur. Dit impliceert dat het beoogde aantal van 1.100 scholen in twee jaar tijd niet gehaald zal worden. Dit gegeven heeft het bestuur van de stichting doen besluiten om extra middelen beschikbaar te stellen om de duur van convenantwerkzaamheden van de regioadviseurs te kunnen verlengen.

Eén van de meest cruciale factoren in de convenantaanpak betreft het plan van aanpak dat de regioadviseur samen met de school op basis van de analyse van de problematiek opstelt. In het vierde kwartaal van 2001 is de implementatie van een specifieke kwaliteitsaudit gericht op de plannen van aanpak afgerond.

De uitvoering van de begeleidingstrajecten bij convenantscholen wordt met het oog op de verdere verbetering van de kwaliteit, structureel geëvalueerd. Na afloop van ieder convenanttraject krijgt het desbetreffende schoolmanagement een evaluatieformulier. Inmiddels zijn een veertigtal evaluatieformulieren ingevuld retour ontvangen. Uit een eerste analyse van de ingevulde formulieren mag worden geconcludeerd dat scholen doorgaans erg positief zijn over de gekozen aanpak. Met name de begeleiding ten aanzien van het omgaan met individuele verzuimgevallen en het opzetten en implementeren van verzuimbeleid wordt positief gewaardeerd.

Met betrekking tot de stand van zaken op de convenantscholen kan worden geconcludeerd dat het met de uitvoering van een arbo- en verzuimgebied bij veel scholen met een hoog verzuim niet erg gunstig gesteld is. Maar liefst éénderde van de scholen beschikt niet over betrouwbare verzuimcijfers van de eigen school. Verzuimbeleid en vooral ook arbobeleid staan vaak nog in de kinderschoenen. De begeleiding door de regioadviseur blijkt echter duidelijk resultaat op te leveren. Vrijwel alle scholen waarbij het begeleidingstraject inmiddels is afgerond, maken vorderingen. Wel blijft ook in de toekomst aandacht van de regioadviseur voor deze scholen gewenst.

3.1.4. VOORLICHTINGSCAMPAGNE

Eén van de convenantafspraken luidt dat er een breed opgezette voorlichtingscampagne gevoerd zal worden, gericht op bewustwording en informatieverstrekking aan het onderwijsveld over enerzijds de noodzaak en anderzijds de mogelijkheden voor verzuimbestrjding in PO en VO. Voor het ontwikkelen en uitvoeren van de campagne is een gerenommeerd communicatiebureau ingeschakeld.

De voorbereidingen voor de campagne die wordt gevoerd onder het beeldmerk 'Uitgesproken!gezond' hebben in het verslagjaar plaatsgevonden. Het startmoment is januari 2002. De campagne is opgebouwd in drie fasen. Een confronterende fase waarin de aandacht van het onderwijsveld voor het onderwerp ziekteverzuim wordt gevraagd. Daarbij is gebruik gemaakt van het concept 'bekende Nederlander'. Vanaf posters, kaarten en advertentiepagina's in vakbladen roept Jack Spijkerman iedereen prikkelende stellingen toe.

De confronterende fase zal gevolgd worden door een informerende fase waarin instrumenten, informatie en ondersteuning wordt aangereikt aan diegenen die daadwerkelijk met verzuimbestrjding aan de slag willen. Tenslotte volgt een activerende fase waarin daadwerkelijk tot actie wordt opgeroepen. Een van de ondersteunende activiteiten bij de campagne is de website www.uitgesprokengezond.nl die vanaf januari 2002 in de lucht is.

3.2 DEELCONVENANT 'PREVENTIE PSYCHISCHE BELASTING (WERKDruk) PRIMAIR EN VOORTGEZET ONDERWIJS'

Het deelconvenant 'Preventie psychische belasting (werkdruk) primair en voortgezet onderwijs' is door sociale partners, de Minister van OC en W en de Staatssecretaris van SZW op 28 november 2000 ondertekend en de uitvoering is bij de Stichting Vf/BGZ neergelegd. De doelstelling van het deelconvenant is de risicopopulatie met betrekking tot het arbeidsrisico psychische belasting (werkdruk) in vier jaar tijd met een percentage van tenminste 10% te reduceren. Om dit te bewerkstelligen is in het convenant afgesproken dat er een subsidieregeling 'Voorkoming Uitval Onderwijspersoneel' komt. Tevens is in het convenant opgenomen, dat scholen met een laag ziekteverzuim tijdelijk een beroep kunnen doen op de subsidie Aanvullend Pakket. Het laatste onderdeel van het convenant betreft het ontwikkelen van een aantal specifieke instrumenten. Al deze onderdelen worden hieronder nader toegelicht.

3.2.1. SUBSIDIE VOORKOMING UITVAL ONDERWIJSPERONEEL

Met ingang van 1 april 2001 biedt de stichting Vf/BGZ werknemers in het PO en het VO in het kader van het bovengenoemde deelconvenant de mogelijkheid om in aanmerking te komen voor de Subsidie Voorkoming Uitval Onderwijspersoneel. De subsidie draagt bij in de kosten van de begeleiding van onderwijspersoneel, dat dreigt uit te vallen als gevolg van psychische belasting.

Om voor de subsidie in aanmerking te komen dient te worden aangetoond dat betreffend personeelslid door geestelijke overbelasting dreigt uit te vallen. De werknemer moet de dreiging van uitval aantonen door middel van een verklaring van de Arbo-dienst. Deze verklaring is gebaseerd op een recent afgenomen welzijns-PAGO "GezonderWIJS". Aangezien "GezonderWIJS" vooralsnog alleen beschikbaar is voor onderwijzend personeel, maakt de Arbo-dienst voor directieleden en onderwijspersoneel ook gebruik van andere instrumenten om het risico van uitval te beoordelen. Voor werknemers en directie die hebben deelgenomen aan het Stresspreventieproject kan de diagnosestelling door de Arbo-dienst ook plaatsvinden aan de hand van het in dit kader verstrekte persoonlijk advies. In alle gevallen dient de Arbo-dienst in de verklaring aan te geven welke ondersteuning nodig is.

Begeleidingstrajecten die voor vergoeding in aanmerking komen zijn:

- Begeleiding in verband met burnout of stress;
- Begeleiding van psychologische of sociaal-emotionele aard;
- Zorgverlening en of training die gericht is op het vergroten van de pedagogische en of didactische vaardigheden;
- Ondersteuning op het gebied van de communicatieve en sociale vaardigheden;
- Andere begeleiding of training die noodzakelijk is in verband met de voorkoming van uitval in verband met psychische belasting.

Kosten van outplacement buiten het onderwijs en de kosten van her-, om- en bijscholing komen niet voor vergoeding in aanmerking. De subsidiëring komt bovendien niet in de plaats van aanspraak op vergoedingen uit andere bronnen zoals bijvoorbeeld een ziektekostenverzekering. Werknemers die reeds gebruik hebben gemaakt van de Subsidie Individuele Reïntegratie kunnen slechts een beroep doen op de Subsidie Voorkoming Uitval Onderwijspersoneel wanneer tussentijds langdurige werkhervatting (in ieder geval zes maanden) heeft plaatsgevonden.

Voor deze subsidieregeling is een totaalbudget van € 2,45 miljoen (f 5,4 miljoen) beschikbaar. De regeling houdt in principe op te bestaan op 1 december 2004 of eerder indien de beschikbare middelen zijn uitgeput. Bij de start van subsidieregeling bleven de aanvragen achter bij de verwachtingen. Dit werd met name geweten aan de onbekendheid van het onderwijsveld met de subsidieregeling. Eind 2001 kan inmiddels worden geconstateerd, dat ook deze subsidieregeling afdoende bekendheid heeft verworven. In 2001 zijn 324 aanvragen (waarvan 149 in het laatste kwartaal) gedaan. Hiervan zijn 239 aanvragen gehonoreerd voor een totaal bedrag van bijna € 300.000,- (f 661.113,00). Het relatief groot aantal afgewezen aanvragen (56) kan worden geweten aan de onbekendheid met de criteria van de subsidieregeling.

In 2001 zijn vier bezwaarschriften binnengekomen gericht tegen beslissingen in het kader van deze subsidieregeling. Geen van deze bezwaarschriften heeft, voor zover behandeling in 2001 heeft kunnen plaatsvinden, tot toewijzing van het bezwaar aanleiding gegeven.

3.2.2. TIJDELIJKE UITBREIDING SUBSIDIE AANVULLEND PAKKET VOOR LAAG VERZUIM SCHOLEN

Met ingang van 1 oktober 2001 bestaat er voor scholen in het primair en voortgezet onderwijs met een verzuimpercentage van minder dan vier procent de mogelijkheid om in het kader van deelconvenant 'Preventie psychische belasting primair en voortgezet onderwijs' in aanmerking te komen voor de subsidie Aanvullend Pakket Bedrijfsgezondheidszorg. Scholen met minder dan vier procent verzuim hebben in de regel geen gebruik kunnen maken van de subsidie Aanvullend Pakket. Met deze uitbreiding is dit tijdelijk wel mogelijk en is een totaal bedrag van € 578.570 beschikbaar gesteld. De beoordeling van de aanvragen vindt plaats conform de geldende criteria van de subsidie Aanvullend Pakket met uitzondering van het 4%-verzuimcriterium. Voor een nadere toelichting met betrekking tot de subsidie Aanvullend Pakket wordt naar de betreffende paragraaf in dit jaarverslag verwezen.

De gedachte om ook scholen met een verzuim lager dan vier procent voor de subsidieregeling Aanvullend Pakket in aanmerking te laten komen, is dat de te financieren activiteiten een preventieve werking op het ziekteverzuim zullen hebben. Vanuit de reguliere subsidie Aanvullend Pakket bestaan in bepaalde gevallen (bij fusies en bij recent ontstaan langduriger verzuim) en voor bepaald soort zorg (onder andere stresscursussen) reeds subsidiemogelijkheden voor scholen met een verzuim van minder dan vier procent. In die gevallen zal toekenning vanuit het reguliere budget van de Subsidie Aanvullend Pakket blijven plaatsvinden.

In 2001 is een beperkt aantal aanvragen 'preventief Aanvullend Pakket' ontvangen. In totaal zijn 29 aanvragen afgehandeld. Daarbij gaat het om een totaal toegekend subsidiebedrag van € 115.698 (f 254.965). Bij een gelijkblijvend aantal subsidieaanvragen betekent dit, dat de extra subsidieregeling tot het einde van 2002 kan blijven bestaan.

3.2.3. INSTRUMENTONTWIKKELING

Vanwege juridische problemen is het onderdeel van het convenant inzake de instrumentontwikkeling nog niet opgepakt. In het convenant is opgenomen, dat er een (welzijns)-PAGO voor het onderwijsondersteunend personeel (OOP) wordt ontwikkeld en dat het Stresspreventieproject voor het OOP beschikbaar komt. Het is momenteel nog onduidelijk of en wanneer deze trajecten kunnen worden opgestart.

3.3 SUBSIDIE AANVULLEND PAKKET

De subsidie Aanvullend Pakket heeft als doelstelling om aan scholen met aantoonbare problemen met de arbeidsomstandigheden of met een bovengemiddeld verzuim extra financiële middelen ter beschikking te stellen voor gerichte verbeteringen. De inzet van middelen uit het Aanvullend Pakket moet zich richten op de school als collectief. Individuele zorgverlening wordt niet bekostigd via het Aanvullend Pakket. Door de Stichting Vf/BGZ is een aantal formele en materiële beoordelingscriteria ontwikkeld, waaraan moet worden voldaan door de instellingen die een beroep willen doen op het Aanvullend Pakket.

Om met het beschikbare budget zoveel mogelijk de scholen te bereiken waar de problemen het grootst zijn, is in januari 1996 besloten om het verzuimpercentage van de aanvragende scholen over het voorgaande schooljaar bepalend te laten zijn voor toekenning. Ook in 2001 zijn alleen de scholen met een verzuimpercentage hoger dan vier procent in aanmerking gekomen voor een subsidie Aanvullend Pakket. Indien een school beroep doet op het Aanvullend Pakket wegens fusieproblemen, dan wordt de verzuimdrempel van vier procent niet toegepast. Voorts is de verzuimdrempel niet gehanteerd in situaties, waarbij als gevolg van de problematiek m.b.t. de arbeidsomstandigheden aantoonbaar langduriger verzuim is ontstaan.

In 2001 zijn er 1034 aanvragen Aanvullend Pakket binnengekomen. Sinds de invoering van de subsidieregeling is nog geen enkel schooljaar een zo groot aantal subsidieverzoeken binnengekomen. Van alle aanvragen uit 2001 zijn d.d. 5 februari 2002 864 aanvragen (gedeeltelijk) toegewezen en zijn 68 aanvragen afgewezen. Daar verschillende aanvragen uit 2001 nog in behandeling zijn, kunnen (nog) geen definitieve financiële gegevens worden verstrekt. Op basis van ervaringscijfers van de afgelopen jaren en de omvang van de openstaande aanvragen, kan worden geconstateerd, dat volledige uitputting van het budget zal plaatsvinden.

In 2001 zijn elf bezwaarschriften binnengekomen, die gericht waren tegen beslissingen in het kader van het Aanvullend Pakket. Geen van deze bezwaarschriften heeft, voor zover behandeling in 2001 heeft kunnen plaatsvinden, tot toewijzing van het bezwaar aanleiding gegeven.

Door het bestuur van de stichting is het besluit genomen om met ingang van 1 januari 2002 een tweetal additionele subsidiecriteria in te voeren, te weten:

- De school dient te beschikken over een 'Basiscontract Integrale Arbozorg' (dan wel een gelijkwaardig contract) zoals dit is opgenomen in de Raamovereenkomst met de Arbo-diensten is opgenomen.
- De school dient te beschikken over een (wettelijk verplichte) actuele Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E).

De achterliggende gedachte om deze criteria op te nemen is, dat het Aanvullend Pakket bedoeld is als aanvulling op de reguliere arbozorg. Wil de aanvullende zorg effectief zijn dient de basis-arbozorg op orde te zijn, dit wil zeggen een deugdelijk contract met de Arbo-dienst en een actuele RI&E.

3.4 LANDELIJKE TAKEN

Vrijwel vanaf de start van het Vervangingsfonds zorgt de stichting voor het faciliteren van de onderwijsinstellingen bij het opzetten en onderhouden van een arbeidsomstandigheden- en bedrijfsgezondheidszorgbeleid. De activiteiten die in dit kader in 2001 zijn uitgevoerd worden hieronder uitgewerkt en zijn te onderscheiden in:

- algemene activiteiten
- kwaliteit Arbo-dienstverlening
- regio-advisering
- productontwikkeling en -implementatie
- voorlichting en logistiek
- onderzoek.

De vorig jaar ingezette lijn om scholen directer te ondersteunen bij het opzetten en implementeren van het verzuim- en arbobeleid is ook in 2001 gecontinueerd. Dit impliceert dat nog slechts in beperkte mate nieuwe producten worden ontwikkeld. De aandacht is verplaatst naar het actualiseren van producten en de implementatie. Daarnaast is de aandacht geconcentreerd op het terugdringen van het ziekteverzuim. Hierbij wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de activiteiten in het kader van de arboconvenanten

3.4.1. ALGEMENE ACTIVITEITEN

Clëntenplatform

In 1999 heeft het bestuur van de Stichting Vf/BGZ besloten tot het instellen van een cliëntenplatform voor PO en een cliëntenplatform voor VO. Het doel van dit platform is het verkleinen van de afstand van de stichtingen tot het onderwijsveld. Het cliëntenplatform vervult de taak van klankbord en denktank. In het cliëntenplatform zijn vertegenwoordigers uit de diverse geledingen van het scholenveld (bestuur, leiding, onderwijzend personeel, onderwijsondersteunend personeel en MR) opgenomen.

Gedurende de verslagperiode heeft het cliëntenplatform vier maal overleg gevoerd. Gesproken is over de ervaringen met het nieuwe model dienstverleningscontract, verschillende subsidieregelingen, de ontwikkelingen ten aanzien van het doel en de taken van het Vervangingsfonds en de stand van zaken ten aanzien van de uitvoering van de deelconvenanten.

Nadat eind 2000 vier leden van het cliëntenplatform om uiteenlopende redenen hun deelname aan het platform hebben gestaakt, zijn na een oproep in R|entree nieuwe kandidaten uitgenodigd en is begin 2001 een invulling van alle vacatures gerealiseerd.

3.4.2. KWALITEIT ARBODIENSTVERLENING

Overleg met arbodiensten

Begin 2001 hebben de vertegenwoordigers van de grootste Arbo-diensten in Nederland en de Stichting Vf/BGZ de nieuwe Raamovereenkomst ondertekend. Onderdeel van deze Raamovereenkomst is het model dienstverleningscontract. Dit zogenaamde 'Basiscontract Integrale Arbozorg' is op een aantal aspecten gewijzigd in vergelijking met de eerdere modelcontracten. De belangrijkste wijzigingen betreffen:

- er is nog maar een model en er zijn dus geen varianten meer;
- naast de wettelijk verplichte contactmomenten zijn er in het eerste ziektejaar negen flexibele contactmomenten.
- de werknemer dient een eigen verklaring in te vullen, die hij/zij na de eerste ziektedag krijgt toegestuurd. Op basis van deze eigen verklaring wordt vastgesteld wanneer de zieke een oproep krijgt voor een gesprek. Ook kunnende eigen verklaringen inzicht verschaffen in mogelijke werkgever gerelateerde verzuimoorzaken;
- jaarlijks vindt er een evaluatiegesprek tussen de Arbo-dienst en het schoolbestuur plaats. In dit gesprek vindt een evaluatie van de dienstverlening in het afgelopen jaar plaats, komt de verzuimgeschiedenis van de scho(o)l(en) aan bod en wordt bezien welke activiteiten in het komende jaar worden ondernomen. Na een half jaar vindt een tussenevaluatie plaats, waarin de voortgang van de geplande activiteiten worden doorgenomen.

In het voorjaar is het model dienstverleningscontract in negen voorlichtingsbijeenkomsten door heel Nederland nader toegelicht.

Het doel van dit nieuwe dienstverleningscontract is de arbozorg op scholen te verbeteren en zo het ziekteverzuim te verminderen. Het modelcontract is door de intensievere aanpak duurder dan tot nu toe. Om scholen bij te staan in de kosten van de verbeterde arbo dienstverlening is door de besturen van de Stichting Participatiefonds en de Stichting Vervangingsfonds besloten om twee keer 6,8 miljoen Euro (f 14,9 miljoen) in 2001 en in 2002 vanuit de Stichting Pf over te hevelen naar de Stichting Vf/BGZ. Deze middelen worden vervolgens ter beschikking gesteld aan de scholen als bijdrage in de financiering van het duurdere contract met de Arbo-dienst.

In de Raamovereenkomst is daarnaast onder meer afgesproken, dat de Arbo-diensten uitvoeringsinformatie leveren en dat er jaarlijks door de stichting bij de scholen een onderzoek zal worden uitgevoerd naar hun ervaringen met hun Arbo-dienst. Met betrekking tot het verstrekken van de gegevens blijken de Arbo-diensten tot op nu meer moeite te hebben dan door henzelf verwacht. Wel kan worden geconcludeerd, dat het merendeel van de scholen inmiddels op het nieuwe basiscontract is overgestapt.

In 2001 heeft vijf maal overleg met de Arbo-diensten plaatsgevonden. In deze bijeenkomsten zijn met name de ervaringen van scholen en Arbo-diensten met het nieuwe 'basiscontract Integrale Arbozorg' aan de orde geweest. In het overleg zijn tevens de mogelijke gevolgen van de Wet Verbetering Poortwachter voor het modelcontract besproken. Daar ten aanzien van de feitelijke invulling van deze wet nog te veel onduidelijkheid bestaat, is besloten het huidige modelcontract vooralsnog te handhaven.

Klachtenmeldpunt Arbo-dienstverlening

Als onderdeel van de Raamovereenkomst is door de Stichting Vf/BGZ een klachtenmeldpunt Arbozorg ingericht. Scholen kunnen een klacht inzake de Arbo-dienstverlening bij de Stichting Vf/BGZ kenbaar maken. Indien gewenst neemt het bestuursbureau contact op met de betreffende Arbo-dienst. In 2001 is een zeer beperkt aantal klachten gemeld. Echter in geen enkel geval heeft het Vf actie richting de Arbo-dienst hoeven te ondernemen. Blijkbaar zijn de problemen tussen de school en Arbo-dienst in onderling overleg op een bevredigende wijze opgelost.

Enquête kwaliteit Arbo-dienstverlening

In het kader van de nieuwe Raamovereenkomst vindt tevens een onderzoek naar de Arbo-dienstverlening bij scholen plaats. Dat gebeurt met behulp van een enquête onder werkgevers en werknemers in het onderwijs. Ook de mening van de Arbo-diensten zal in het onderzoek worden betrokken. Eind 2001 is voor het uitzetten van dit onderzoek een offertetraject gestart. Naar verwachting kan in het eerste kwartaal van 2002 deze enquête tot uitvoering komen.

Keurmerk Onderwijs (KMO)

Arbo-diensten kunnen zich door de Stichting Vf/BGZ laten beoordelen op de kwaliteit van hun dienstverlening aan het onderwijsveld. Dit gebeurt aan de hand van objectieve criteria. Bij het voldoen aan deze criteria ontvangt de betreffende Arbo-dienst het Keurmerk Onderwijs -certificaat (KMO). In 2001 heeft zich geen enkele Arbo-dienst gemeld om voor het KMO-certificaat in aanmerking te komen. Hierdoor beschikken in totaliteit slechts een tweetal Arbo-diensten over het keurmerk. Dit gegeven en het feit dat nieuwe model dienstverleningscontracten een aantal wezenlijke aspecten van het keurmerk bevat, heeft de vraag opgeroepen of het wenselijk is het KMO te continueren.

3.4.3. REGIOADVISING

De Stichting Vf/BGZ heeft samen met de Stichting Participatiefonds negen regionale adviseurs aangesteld voor ondersteuning van de schoolbesturen. Daarnaast zijn sinds 1 oktober 2000 nogmaals negen regioadviseurs ingezet voor de werkzaamheden in het kader van de uitvoering van het Arbo-deelconvenant 'Verzuimbegeleiding en reïntegratie primair en voortgezet onderwijs' (zie 3.1.3).

Op hoofdlijnen betreffen de werkzaamheden van de regioadviseurs voor de Stichting Vf/BGZ (afgezien van de expliciete taakstelling voortkomende uit het deelconvenant):

- Geven van voorlichting op schoolniveau, aan schoolbesturen en aan samenwerkingsverbanden.
- Adviseren en sturen bij het opzetten van arbo- en verzuimbeleid met de mogelijkheid gebruik te maken van protocollen en voorbeelden uit de praktijk.
- Informeren over diverse instrumenten, subsidies en handboeken.
- Bespreken van onderzoeksresultaten en het maken van een plan van aanpak.
- Onderzoeken van de mogelijkheden en voorbereiden van aanvragen voor de subsidieregelingen van de stichting.

In 2001 heeft een belangrijk deel van de werkzaamheden bestaan uit de begeleiding van scholen met een hoog ziekteverzuim (convenantscholen). Daarnaast zijn de adviseurs beschikbaar voor 'advies op maat', dit wil zeggen het geven van adviezen op verzoek van scholen en bevoegde gezagsorganen in PO, VO en BVE. De onderstaande tabel geeft een overzicht van het van het aantal bezoeken (inclusief telefonische consulten van ten minste 15 minuten) door de regioadviseurs.

TABEL: AANTAL BEZOEKEN VAN REGIOADVISEURS NAAR SOORT BEZOCHTE INSTELLING IN 2001

	Aantal	%
Convenantschool	1315	42%
Convenantschool/HVS-project Vf	156	5%
HVS-project Vf	162	5%
Overige scholen of besturen	899	29%
Zorgverleners e.d.	579	19%
Totaal	3111	100%

Project Hoog-Verzuim-Scholen

In 1999 is voor 200 besturen in het Primair Onderwijs het Project Hoog Verzuimende Scholen geëntameerd. Deze besturen met in totaal 466 scholen onder zich, vielen in de twee voorgaande schooljaren in de treden 2, 3, 4 of 5 van het Vervangingsdifferentiatiesysteem. Het oogmerk van dit project is bij onderwijsinstellingen met een zeer hoog verzuim een positieve ontwikkeling in het ziekteverzuim te bewerkstelligen. Om die taak uit te voeren worden met het betreffende schoolbestuur afspraken gemaakt gericht op een dusdanige (niet-vrijblijvende) interventie op schoolniveau dat het verzuim daalt en dat er minder vervangingskosten gedeclareerd worden. Elk bestuur krijgt daartoe een bezoek van de regioadviseur en een projectleider van het bestuursbureau. Gezamenlijk wordt er een analyse van de ziekteverzuimproblematiek gemaakt en bekeken welke maatregelen tot terugdringing van dat verzuim kunnen leiden. Kunnen die maatregelen niet (geheel) uit de reguliere subsidiemogelijkheden vergoed worden, dan kan er een beroep worden gedaan op het budget van € 2,27 miljoen (f 5 miljoen) dat voor het project beschikbaar is. Deze vorm van ondersteuning wordt door de meeste besturen zeer gewaardeerd.

In het jaar 2001 zijn er 47 schoolbesturen bezocht door een regioadviseur en de projectleider. Bij 9 besturen is afgezien van een bezoek omdat zij geen zeer hoog verzuim meer hebben. Deze bezoeken hebben in het jaar 2001 tot 125 gehonoreerde aanvragen voor subsidie geleid voor een totaalbedrag van € 1.363.136,-. Hiervan is € 966.854,- ten laste van de subsidies Aanvullend Pakket en Reïntegratiebegeleiding gebracht en is het resterende bedrag van € 396.281,- ten laste van het budget van € 2,27 miljoen (f 5 miljoen) gekomen.

3.4.4. PRODUCTONTWIKKELING EN -IMPLEMENTATIE

Stresspreventieproject

Het stresspreventieproject is in samenwerking met de Universiteit Maastricht uitgevoerd. Het doel van dit project is om een bewustwording bij het onderwijspersoneel op gang te brengen over leefstijl en stresshantering, opdat vroegtijdige signalering van stress plaatsvindt waardoor verzuim door stress en burnout worden voorkomen. Onderwijspersoneel dat deelneemt aan het project krijgt aan de hand van een door hen ingevulde vragenlijst een door de computer gegenereerd persoonlijk advies. In dit advies wordt ingegaan op werkbelastingfactoren, welzijnsfactoren, stresshanteringsstijl, gezondheid en leefstijl met adviezen ter verbetering. Indien voldoende personeelsleden een vragenlijst hadden ingevuld, kan een school tevens beschikken over een teamrapport.

Het totale project (inclusief het ontwikkelingstraject) had een doorlooptijd van vier jaar en is in 2001 afgerond. In 2001 is aan de laatste scholen de vragenlijsten toegezonden voor het verspreiden onder hun onderwijspersoneel. Gedurende de gehele projectduur zijn ruim 250.000 vragenlijsten verstuurd naar ruim 8700 scholen, waarvan bijna 50.000 vragenlijsten ingevuld retour zijn gezonden. Dit betekent een repons van 18%. Aan bijna 1000 scholen is een teamrapport toegezonden.

Eind december is door de Universiteit van Maastricht het eindrapport van het project opgeleverd. Hierin wordt geconstateerd dat in de onderzochte periode gemiddeld genomen het aantal psychische klachten iets is toegenomen. Echter bij mensen die een persoonlijk advies hadden ontvangen, is sprake van een geringe afname van het aantal klachten. Ook is bij de deelnemers aan het project een gunstig effect op de werkbeleving waargenomen. Wordt het ziekteverzuim gezien, dan valt op dat tegen de (toen nog) landelijk tendens van een stijgend verzuim, de deelnemers juist minder vaak verzuimd hebben wegens ziekte.

In 2002 zal worden gezien of en op welke wijze dit project een vervolg krijgt.

Autersrechten vragenlijsten

In 2001 heeft zich een auteursrechtelijk kwestie voorgedaan inzake het gebruik van een bepaalde onderdelen van twee vragenlijsten. Het betreffen de vragenlijsten voor de welzijns-PAGO GezondheidsWIS en het Stresspreventieproject. Gezien de omvang van de financiële claim en het zeer specialistische karakter van de problematiek is een juridisch bureau ingeschakeld. Dit heeft er in geresulteerd dat een deel van de claim is ingetrokken. De onderhandelingen zijn nog gaande.

Ontwikkeling opvolger SGO

Het huidige SchoolGezondheidsOnderzoek (SGO) is een technisch verouderd instrument aan de hand waarvan op schoolniveau inzicht kan worden verkregen van bij de werknemers levende problemen op met name welzijnsterrein. In 2001 is gezien op welke wijze invulling aan een nieuw te ontwikkelen instrument kan worden gegeven en op welke wijze dit instrument een plaats in het productenaanbod van de Stichting Vf/BGZ kan krijgen. Besloten is een opvolger te laten ontwikkelen. Het nieuw te ontwikkelen instrument zal niet alleen aan de huidige technische standaard worden aangepast, ook zal er een inhoudelijke aanpassing plaatsvinden. De inhoudelijke aanpassingen bestaan uit het verkrijgen van actuele referentiegegevens en een herziening van de vragenlijst. De uitvoering is in handen van IVA Tilburg. Voor de inhoudelijke sturing is een begeleidingscommissie in het leven geroepen. In deze commissie hebben naast twee Vf vertegenwoordigers vier A&O-deskundigen van Arbo-diensten zitting. De begeleidingscommissie is in 2001 twee maal bij elkaar gekomen.

Intervisie/supervisie

Aan het Interfacultair Instituut voor Lerarenopleiding, Onderwijsontwikkeling en Studievoordigheden (IVLOS) van de Universiteit Utrecht is in de zomer 1999 opdracht verstrekt voor het ontwikkelen van zelfwerk materiaal voor actieve oriëntatie en zelfinstructie ter voorkoming van ziekteverzuim en uitval door middel van intervisie en supervisie in scholen voor VO en BVE. Gedurende het project is gebleken dat het ontwikkelen van materiaal aan de hand, waarvan scholen zelfstandig tot het opzetten van een intervisie- en supervisiestructuur kunnen komen, niet realistisch is.

Op basis van het ontwikkelde materiaal is besloten om aan dit project geen vervolg te geven met name omdat het bestaande productenaanbod al in ruime mate aan de behoefte van het veld tegemoet komt. De aandacht van de stichtingen richt zich in toenemende mate op het bevorderen van de implementatie van deze bestaande producten.

Daarnaast heeft in de overweging een rol gespeeld, dat vanuit het Aanvullend Pakket subsidie wordt verstrekt voor zogenaamde intervisie/supervisie trajecten. Hierbij staat de scholen in samenspraak met de zorgverlener vrij invulling te geven aan deze trajecten naar eigen wens. Het in stand houden van deze autonomie van scholen is wenselijk en het door IVLOS ontwikkelde materiaal als standaard te gaan hanteren is in dit kader dan ook niet gewenst.

Actualiseren Arbomeester/Arboleider

In 1999 is de Arbeidsomstandighedenwet 1998 van kracht geworden. Deze gelegenheid is aangegrepen om de zelfwerkinstrumenten op het gebied van arbobeleid voor PO respectievelijk VO, te weten de Arbomeester en de Arboleider te herzien.

Begin 2001 is de nieuwe Arbomeester voor het onderwijsveld beschikbaar gekomen. De belangstelling voor de Arbomeester is erg groot. Zoals uit het overzicht van de bestelde producten blijkt zijn er in 2001 2617 exemplaren besteld. De reacties uit het veld op de vernieuwde Arbomeester zijn erg positief. De toepassingsmogelijkheden van de interactieve Cd-rom worden hoog gewaardeerd. Het maakt het zelfstandig uitvoeren van de risico-inventarisatie voor scholen in het primair onderwijs een stuk eenvoudiger. Tijdens voorlichtingsbijeenkomsten van de stichting zijn tevens de mogelijkheden van de Arbomeester uitvoerig aan de orde gesteld.

In de zomer van 2001 is aan TNO Arbeid opdracht verstrekt voor het actualiseren van de voor het VO bestemde Arboleider en aan QSA de opdracht gegeven voor het ontwikkelen van de bij de Arboleider horende Cd-rom. Eind 2001 zijn beide ontwikkeltrajecten afgerond en is gestart met de vormgeving van de producten. De nieuwe Arboleider zal begin 2002 voor het onderwijsveld beschikbaar komen. De nieuwe Arboleider is zowel door scholen als door Arbodiensten te gebruiken en sluit qua opzet en structuur aan bij de Arbomeester.

Schoolwijzer

Begin 2001 is de Schoolwijzer voor het onderwijsveld beschikbaar gekomen. De Schoolwijzer is een nieuw Arbo-naslagwerk voor scholen en besturen in het primair en voortgezet onderwijs en de BVE-sector. Het voorziet in allerlei specifieke wettelijke maatregelen en richtlijnen voor deze sectoren. Met name is een vertaalslag gemaakt van de Arbowet en aanvullende regelgeving naar de specifieke onderwijssituatie.

De nieuwe Schoolwijzer vervangt voor een deel de bestaande VGM-brochure en sluit aan op de 'Technische leidraad scholenbouw', die naar verwachting in het voorjaar van 2002 door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) zal worden uitgegeven.

3.4.5. VOORLICHTING EN LOGISTIEK

Internetsite Vf/BGZ

Onder het adres www.vfpf.nl wordt door de Stichting Vf/BGZ een Internetsite beheerd. Via deze site wordt het onderwijsveld geïnformeerd over de activiteiten van het Vervangingsfonds. In het jaar 2001 zijn diverse aanpassingen doorgevoerd. Zo zijn printbare aanvraagformulieren voor de diverse subsidieregelingen op de site geplaatst. Steeds meer mensen weten de weg naar de Internetsite van de stichtingen te vinden. In 2001 zijn meer dan 140.000 bezoeken aan de site geregistreerd. Hiervan gaat echter het grootste gedeelte rechtstreeks naar de Onderwijsvacaturebank van het Participatiefonds. Daarnaast zijn ruim 1.200 bestellingen voor producten en folders via de site geplaatst.

RJentree

Het blad RJentree is een gezamenlijke uitgave van de Stichting Vf/BGZ en de Stichting Pf. Regelmatig publiceert het Vervangingsfonds in RJentree over de belangrijkste ontwikkelingen op het beleidsterrein van het fonds en over ontwikkelingen in de externe omgeving van het fonds. In de verslagperiode zijn vijf edities verschenen. Scholen, bevoegde gezagsorganen en relaties van de stichting krijgen het blad gratis toegezonden.

Informatiemarkten congressen

Het Vervangingsfonds/BGZ beschikt over een stand waarmee verschillende congressen en evenementen voor schoolleiding en schoolbesturen in het PO en VO zijn bezocht. Schoolleiders, bestuursleden en personeelsfunctionarissen kunnen informatie krijgen over de producten en diensten van het Vervangingsfonds/BGZ en zij kunnen bij de aanwezige vertegenwoordigers van het fonds vragen stellen over de situatie op hun school. In 2001 zijn in totaal negen congressen en evenementen met de stand bezocht.

NOT 2001

Van 23 tot en met 27 januari is de Stichting Vf/BGZ met een stand op de Nationale Onderwijstentoonstelling in de Jaarbeurs te Utrecht aanwezig geweest. De stand heeft ziekteverzuim en daarmee ook Arbo-vraagstukken op scholen als hoofdthema gevoerd.

Daarbij is uiteraard aandacht besteed aan de kernactiviteiten van het fonds door middel van een uitstalling van de belangrijkste producten en diensten, en is de mogelijkheid geboden contact te leggen met regioadviseurs.

Speciaal voor de NOT heeft de Stichting Vervangingsfonds een gratis krant met de titel Leefwijzer samengesteld. De Leefwijzer bestaat uit tips voor leerkrachten en directie op het gebied van het verbeteren van schoolklimaat, het voorkomen van stress, agressie en geweld op school en het toepassen van timemanagement. Tijdens de NOT zijn ongeveer 4000 exemplaren verspreid. Scholen, gemeentes en Arbo-diensten tonen grote belangstelling voor de Leefwijzer. In 2001 zijn er via nabestellingen ongeveer 15.000 exemplaren uitgegeven.

De reacties van de bezoekers aan de stand waren positief over de wijze waarop de stichtingen zich op de NOT profileerden en de vraag naar de producten en diensten heeft na afloop van de NOT dan ook een aanzienlijke stijging laten zien.

Verkoop producten

Een scala aan producten wordt aan het onderwijsveld aangeboden. Doel hiervan is om onderwijsinstellingen handvatten te geven voor de professionalisering van het Arbo- en verzuimbeleid. Ook voor Arbo-diensten heeft het Vervangingsfonds diverse producten ontwikkeld. Hieronder staat een overzicht van de meest verkochte producten in 2001.

Producten voor onderwijsinstellingen

Arbomeester PO	2617 exemplaren
Arboleider VO	49 exemplaren
Arboleider BVE	15 exemplaren
Schoolwijzer	1203 exemplaren
Beweegwijzer LO	135 exemplaren
Handboek 'Beleid agressie en geweld'	111 exemplaren
Handleiding 'Naar een betere atmosfeer'	223 exemplaren
Videoband 'Minder werkdruk'	99 exemplaren
Videoband 'Ontruiming basisschool'	589 exemplaren

Producten voor arbodiensten

Handleiding ASV PO	31 exemplaren
Handleiding ASV VO/BVE	37 exemplaren
Handleiding SGO	2 exemplaren
Handleiding PAGO	30 exemplaren

Reeks Vf/Pf

In het vierde kwartaal zijn de laatste voorbereidende werkzaamheden gedaan om te komen tot de 'Reeks Vf/Pf' van eigen uitgaven. In de 'Reeks Vf/Pf' worden met name onderzoeksrapporten opgenomen.

Helpdesk

Bij de helpdesk kan men nadere informatie over de subsidieregelingen van de stichting krijgen. Ook algemene informatie over de producten en diensten, die aan het onderwijsveld worden aangeboden, wordt via de helpdesk verstrekt. In 2002 staat een verdere professionalisering van deze helpdesk gepland enerzijds om de dienstverlening aan het onderwijsveld nog te verder te verbeteren anderzijds een deel van de vragen die nu doorgeleid worden naar de regioadviseurs bij de helpdesk af te handelen.

Technische helpdesk

In toenemende mate wordt bij de producten voor scholen en Arbodiensten software meegeleverd. Dit leidt tot technische vragen, waarop vanuit de stichting in veel gevallen in onvoldoende mate antwoord kan worden gegeven. In dit kader is bij QSA een tweedelijns technische helpdesk ingericht, waarnaar indien noodzakelijk kan worden doorverwezen. Ten aanzien van de producten van de Stichting Vf/BGZ is deze helpdesk met name van toepassing voor de welzijns-PAGO GezonderWIJS en de Arbomeester.

3.4.6. ONDERZOEK**Stemrevalidatie bij onderwijzend personeel**

Uit de eigen onderzoeksgegevens blijkt dat stemstoornissen een veelvoorkomend probleem is en voor veel onderwijzend personeel een oorzaak van (herhaald) verzuim. Tevens blijkt er een relatie te bestaan met psychische problemen, waarbij het verband tussen oorzaak en gevolg niet helder is. De Stichting Vervangingsfonds heeft in 1999 besloten een proefproject met 100 personen uit te voeren door de Stem Educatie en Revalidatie Groep Uden. Doel van deze proef is om met een multidisciplinaire aanpak van stemproblemen bij leerkrachten te komen tot een vroegtijdige, snelle en volledige diagnostiek met een passende therapie.

In het voorjaar van 2001 hebben onderzoekers hun bevindingen ten aanzien van deze proef gepresenteerd.

Op basis van deze conclusies is besloten om verder geen vervolg aan dit project te geven, omdat het merendeel van de onderzochte personen al jarenlang klachten had en omdat het merendeel van de personen de adviezen en voorstellen (nog) niet had opgevolgd.

Fysieke belasting in het PO

In 1998 is het onderzoeksrapport 'Klasse-oplossingen' verschenen, waarin wordt geconstateerd, dat in het primair onderwijs het werk voor leerkrachten in groep 1 en 2 en voor de leerkrachten en klassen-assistenten in het speciaal basisonderwijs fysiek extra belastend is. Op basis van deze uitkomsten is aan TNO Arbeid opdracht verstrekt voor het uitvoeren van een concreet vervolg voor drie scholen in het primair onderwijs. Nadat een inventarisatie van aanwezige problemen had plaatsgevonden, is duidelijk geworden dat het implementeren van alle voorgestelde oplossingen een langdurig proces is. Echter door middel van herschikking van ruimten en door verandering van gedrag zijn bij de betrokken medewerkers al aanzienlijke verbeteringen bewerkstelligd. De conclusie luidt dan ook dat bij de drie deelnemende scholen blijvende resultaten zijn geboekt waardoor de risico's op fysieke overbelasting zijn afgenomen.

De ervaringen van het project zijn vastgelegd in een in 2001 verschenen eindrapport met als titel 'Dat zit goed op school'. In het rapport zijn het onderzoek en het verbeterproces bij de deelnemende scholen beschreven. Tevens is een aantal handreikingen opgenomen voor scholen in het PO in het algemeen om fysieke overbelasting te voorkomen. Het rapport zal verschijnen in de 'Reeks Vf/Pf'.

4. TOEKOMSTIG BELEID

‘Een eenduidige toekomstvisie op dit moment wordt belemmerd door de huidige onzekerheden ten aanzien van (het moment van) het uittreden van het VO uit het fonds en de toekomstige positie en financiering van de sector PO.’

Met bovenstaande woorden is de toekomstvisie van het bestuur in het jaarverslag 2000 tot uitdrukking gebracht. De belemmering voor een eenduidige toekomstvisie is nu in nog sterkere mate aanwezig.

4.1 VOORTGEZET ONDERWIJS

Het wetsvoorstel VO uit het Vf is voor behandeling aangemeld bij de Tweede Kamer. Bij het ter perse gaan van dit jaarverslag was duidelijk dat behandeling van dit wetsvoorstel niet zal plaatsvinden door het huidige kabinet voor de verkiezingen medio mei 2002. Het is de vraag of een volgend kabinet de beleidslijn inzake VO uit het Vf wil voortzetten. Waar bij het opstellen van het vorige jaarverslag een aantal aspecten waaronder de budgettaire nog niet afdoende geregeld waren is dit in de tussenliggende periode ook niet gebeurd. Het bestuur van het Vervangingsfonds is als zodanig in deze discussie geen partij, zodat het Vervangingsfonds niet anders kan doen dan afwachten wat anderen beslissen.

4.2 PRIMAIR ONDERWIJS

Voor het primair onderwijs heeft nader uitwerkingsoverleg plaatsgevonden naar de mogelijkheid van invoering van het zgn. stop-loss systeem. Dit uitwerkingsoverleg heeft geresulteerd in een presentatie van de voornemens van de Minister van OCenW aan het bestuur van het Vervangingsfonds.

In essentie wijken de voorstellen op drie punten af van de huidige systematiek:

- er wordt een groter (gemaximeerd) financieel risico bij de schoolbesturen gelegd, waar tegenover staat dat schoolbesturen met geringe(re) vervangingskosten geld over kunnen houden;
- er wordt een splitsing aangebracht tussen vervanging als gevolg van ziekteverzuim en andere vormen van vervanging. Voor die laatste categorie kunnen schoolbesturen de kosten declareren bij het ministerie van OCenW;
- schoolbesturen krijgen een budget voor de financiering van vervanging wegens ziekteverzuim gedurende het eerste ziektejaar. Is er daarna nog vervanging nodig dan zullen schoolbesturen daar andere bronnen (WAO- en UFO-uitkeringen) voor aan moeten wenden.

Het bestuur van de stichting Vf concludeert in deze dat het voorstel in zijn huidige vorm en onder de gegeven randvoorwaarden niet bespreekbaar is, in die zin dat het geen basis vormt voor een vruchtbaar overleg met werkgevers- en werknemersorganisaties in de gremia (WGO, SCOW) waarin over de invoering van stop loss in het PO besluitvorming dient plaats te vinden. Het Vf is van opvatting dat enerzijds de budgettaire kaders te beperkt zijn en dat er anderzijds essentiële informatie ontbreekt. Met name het ontbreken van inzicht in de mogelijke (gecumuleerde) risico's op schoolniveau leidt tot de conclusie dat invoering op dit moment van een stop loss-model tot onaanvaardbare en onbeheersbare risico's voor de continuïteit en kwaliteit van het funderend onderwijs zullen leiden. Het Vervangingsfonds heeft naar de minister toe de bereidheid uitgesproken tot overleg om tot een wel aanvaardbaar model te komen.

Het Vervangingsfonds blijft zich sterk maken voor een stelsel, waarin niet alleen de grote schoolbesturen, maar ook de kleinere besturen waarborgen voor hun vervanging kunnen vinden. Dit kan gerealiseerd worden door b.v. een verzekering aan te bieden ook voor het eigen-risico gedeelte, en door voor extreme risico's een premie te hanteren die niet alleen afhankelijk is van de hoogte van de declaraties, maar ook van b.v. de trend in het ziekteverzuim; een bestuur met hoge declaraties, maar met een dalend ziekteverzuim, kan zo 'beloond' worden, en omgekeerd. In ieder geval zal de basisbekostiging vanuit OCenW naar de mening van het fonds reëler, dus hoger, moeten zijn dan de huidige opslag die de scholen krijgen en die evident te laag is om de noodzakelijke vervangingskosten te dekken.

Daarnaast realiseert het Vervangingsfonds zich op het gebied van bedrijfsgezondheidszorg arbobeleid en verzuimbestrijding een expertise te hebben ontwikkeld, die uniek is binnen het onderwijs. Het Vervangingsfonds blijft ernaar streven deze expertise niet alleen te behouden voor het onderwijs, maar verder te optimaliseren en voorts te blijven aanwenden in de strijd tegen het (te) hoge ziekteverzuim.

5. BEZWAAR EN BEROEP

De Stichting Vf/BGZ valt als bestuursorgaan onder de werking van de Algemene wet bestuursrecht. Tegen besluiten van de Stichting staat bezwaar en beroep open conform de Hoofdstukken 6, 7 en 8 Algemene Wet Bestuursrecht.

Als een bevoegd gezag het niet eens is met een beslissing van de Stichting, dan is het mogelijk om binnen zes weken na dagtekening van deze beslissing bezwaar aan te tekenen bij het bestuur. Het kan gaan om een beslissing ter uitvoering van het Reglement Vervangingsfonds, het Reglement Noodfonds of een beslissing in het kader van een aanvraag voor een tegemoetkoming uit het aanvullend pakket bedrijfsgezondheidszorg, danwel een beslissing op een aanvraag in het kader van de subsidie reïntegratiebegeleiding of de subsidie ter voorkoming van uitval. Het bevoegd gezag wordt vervolgens, indien gewenst, in de gelegenheid gesteld het bezwaarschrift tijdens een hoorzitting mondeling toe te lichten. Binnen zes weken na ontvangst van het bezwaarschrift neemt het bestuur een beslissing. Het bestuur heeft de mogelijkheid om de beslistermijn met vier weken te verlengen. De beslissing kan een volledige of gedeeltelijke toekenning, dan wel een afwijzing van het gevraagde inhouden.

Is het bevoegd gezag het met deze uitspraak opnieuw niet eens, dan kan binnen een termijn van zes weken beroep ingesteld worden bij de Sector Bestuursrecht van de Arrondissementsrechtbank binnen het rechtsgebied waar het bevoegd gezag zijn zetel heeft. Tenslotte is hoger beroep mogelijk bij de Afdeling Bestuursrechtpraak van de Raad van State.

5.1 COMMISSIE BEZWAARSCHRIFTEN

Het bestuur van de stichting heeft een commissie ingesteld die namens het bestuur de ingediende bezwaarschriften behandelt. De commissie is samengesteld uit vier bestuursleden van de stichting. Voor ieder bestuurslid is een vaste plaatsvervanger aangewezen.

Op 31 december 2001 is de bezwaarschriftencommissie als volgt samengesteld:

voorzitter:

Dr G.J. van der Top

leden:

A.J.F. Duif

Mr H.K. Evers

C. Oderkerk

P.A. Taapke RA

plaatsvervangende leden:

A.A. Rolvink

J.S. Duijnhouwer

J.T.M. Eerden

Drs. C.M. Geuze

Gedurende de verslagperiode is de samenstelling van de bezwaarschriftencommissie gewijzigd.

Per 9 november 2001 heeft de heer C. Oderkerk het lidmaatschap van de bezwaarschriftencommissie van de heer P. Gilden overgenomen.

De bezwaarschriftencommissie is 10 keer in vergadering bijegekomen.

5.2 DE BEZWAARSCHRIFTEN

5.2.1. AANTALLEN

Gedurende de verslagperiode zijn 152 bezwaarschriften bij het bestuur ingediend. Een stijging van 30% ten opzichte van het verslagjaar 2000. Er hebben 25 hoorzittingen plaatsgevonden. Daarbij moet worden opgemerkt dat per hoorzitting meerdere bezwaarschriften kunnen worden behandeld.

De bezwaarschriften zijn voor 52% afkomstig uit het primair onderwijs en voor 24% uit het voortgezet onderwijs. Van de resterende 24% is geen onderwijssoort geregistreerd.

In 1996, 1997, 1998, 1999 en 2000 zijn respectievelijk 327, 142, 130, 151 en 117 bezwaarschriften bij het Vervangingsfonds ingediend. In 2001 is een lichte stijging te melden. De stijging is vooral toe te rekenen aan een toename van het aantal bezwaarschriften dat is ingediend tegen de toepassing van het vervangingsbijdrage differentiatiesysteem.

Daarentegen is het aantal bezwaarschriften dat betrekking heeft op de overschrijding van de door het Vervangingsfonds gestelde termijn van 3 maanden voor het indienen van declaraties juist afgenomen.

5.2.2. FREQUENTIE

Wanneer uitgegaan wordt van de ontvangstdatum van de bezwaarschriften ontstaat over het jaar 2001 het volgende beeld.

5.2.3. ONDERWERPEN

Bij de bezwaarschriften gericht tegen beslissingen van het Vervangingsfonds is de volgende verdeling naar onderwerp te maken:

- 65 bezwaarschriften zijn ingediend tegen de toepassing van het vervangingsbijdrage differentiatiesysteem.
- 18 bezwaarschriften zijn ingediend naar aanleiding van een door het Vervangingsfonds uitgevoerde controle naar de rechtmatigheid van door bevoegde gezagsorganen ingediende vervangingsdeclaraties.
- 28 bezwaarschriften zijn ingediend tegen de beslissing van het Vervangingsfonds om vervangingsdeclaraties niet in behandeling te nemen wegens het overschrijden van de termijn voor indiening (3 maanden termijn).
- 16 bezwaarschriften hadden betrekking op een geheel of gedeeltelijke afwijzing, van een aanvraag voor een tegemoetkoming uit het aanvullend pakket bedrijfsgezondheidszorg.
- 14 bezwaarschriften hadden betrekking op een geheel of gedeeltelijke afwijzing, van een aanvraag voor een tegemoetkoming in het kader van de subsidie reïntegratiebegeleiding.
- 4 bezwaarschriften hadden betrekking op een geheel of gedeeltelijke afwijzing, van een aanvraag voor een tegemoetkoming in het kader van de subsidie voorkoming uitval onderwijspersoneel.

Er zijn geen bezwaarschriften ingediend naar aanleiding van een beslissing betreffende het Reglement Noodfonds. Van de overige 7 bezwaarschriften is het onderwerp niet geregistreerd. Bijvoorbeeld omdat een bezwaarschrift niet nader is gemotiveerd of op grond van vormgebreken niet ontvankelijk is verklaard.

Maand	Ingediende bezwaarschriften	
	Vervangingsfonds en noodfonds	Subsidie aanvullend pakket bgz, Subsidie reïntegratiebegeleiding, Subsidie voorkoming uitval onderwijspersoneel
Januari	35	1
Februari	17	5
Maart	14	3
April	8	3
Mei	4	1
Juni	10	3
Juli	7	2
Augustus	2	1
September	2	2
Oktober	2	2
November	5	5
December	12	6
totaal	118	34

Aangezien de jaarlijkse effectuering van het vervangingsbijdrage differentiatiesysteem in december plaatsvindt, worden de meeste bezwaarschriften in de maand januari ingediend.

5.2.4. RESULTATEN VAN DE 152 IN 2001 INGEDIENDE BEZWAARSCHRIFTEN

Aantal	Resultaat
44	Beslissingen zijn herzien waardoor aan het bezwaar geheel of gedeeltelijk tegemoet is gekomen, het bezwaarschrift is vervolgens door het bevoegd gezag ingetrokken;
1	Bezwaarschrift is volledig gegrond verklaard;
2	Bezwaarschriften zijn gedeeltelijk gegrond verklaard;
33	Bezwaarschriften zijn ongegrond verklaard;
19	Bezwaarschriften zijn op grond van termijnoverschrijding, danwel wegens het ontbreken van een motivering, danwel wegens het ontbreken van een machtiging, niet ontvankelijk verklaard;
9	Bezwaarschriften zijn ingetrokken, zonder dat er door het Vervangingsfonds op het bezwaar is beslist;
44	Bezwaarschriften waren per 31 januari 2001 nog in behandeling.

5.3 DE BEROEPSCHRIFTEN

In de verslagperiode hebben de arrondissementsrechtbanken negen maal uitspraak gedaan in een door een bevoegd gezag aangetekend beroep.

Tweemaal door de Rechtbanken Arnhem, Zutphen en Alkmaar.
Eenmaal door de Rechtbanken Utrecht, Amsterdam en Den Haag.

Twee van de negen beroepszaken zijn ingesteld omdat het Vervangingsfonds de door het bevoegd gezag ingediende declaraties niet geaccepteerd heeft, omdat ze buiten de voor het indienen van declaraties geldende termijn van drie maanden zijn ingediend.

Vier beroepszaken hebben betrekking op de toepassing van het vervangingsbijdragedifferentiatiesysteem.

Twee bevoegde gezagsorganen hebben beroep aangetekend, omdat hun verzoek om een vervangingspool in de zin van het Reglement Vervangingsfonds op te richten, is afgewezen.

Al deze beroepszaken zijn door de Rechtbanken ongegrond verklaard. Gegrond verklaard is het beroep over de vraag of sprake is van afwezigheid wegens ziekte, hetgeen een geldige titel vormt voor vervangingsbekostiging of dat de afwezigheid zijn oorsprong vindt in een conflict (zogenaamde situatieve arbeidsongeschiktheid). Tegen deze uitspraak heeft het Vervangingsfonds hoger beroep aangetekend bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, welke procedure nog niet is afgerond.

In het verslagjaar heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State driemaal uitspraak gedaan in door bevoegde gezagsorganen ingesteld hoger beroep (tweemaal in hoger beroep tegen uitspraken van de Rechtbank Utrecht en eenmaal van de Rechtbank Alkmaar). In twee gevallen is aan de orde geweest de vraag of sprake is van vervanging wegens ziekte. In beide zaken heeft de Afdeling geoordeeld dat het bevoegd gezag niet aannemelijk heeft gemaakt dat sprake is van afwezigheid wegens ziekte, waarna het hoger beroep ongegrond is verklaard.

Een geding in hoger beroep met betrekking tot de toepassing van het vervangingsbijdragedifferentiatiesysteem is eveneens ongegrond verklaard.

Zeven (hoger) beroepszaken die in het verslagjaar zijn aangetekend zijn nog in behandeling en hebben nog niet tot een uitspraak geleid.

5.4. INTERN KLACHTRECHT

In 1999 heeft het bestuur in aanvulling op het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht een klachtenreglement vastgesteld. Iedereen heeft het recht om bij het Vervangingsfonds een klacht in te dienen als hij of zij ontevreden is over de manier waarop hij of zij door het fonds - of door een medewerker die onder de verantwoordelijkheid van het fonds werkzaam is - wordt bejegend. In het klachtenreglement is onder andere bepaald dat ingediende schriftelijke klachten worden geregistreerd en jaarlijks gepubliceerd. Daarnaast wordt de werking van de klachtenregeling in de praktijk door het bestuur periodiek geëvalueerd.

Gedurende het verslagjaar hebben zich geen klachten in de zin van het klachtenreglement voorgedaan. Publicatie en evaluatie zijn over 2001 dan ook nog niet aan de orde.

6. BESTUUR EN INTERNE ORGANISATIE

De stichting Vf/BGZ heeft een Algemeen en een Dagelijks Bestuur. Het Algemeen Bestuur bestaat uit zestien personen alsmede een onafhankelijk voorzitter, welke geen bestuurder in de zin der wet is. Door het Algemeen Bestuur worden twee vice-voorzitters benoemd.

Acht personen worden benoemd door de Centrales van Overheids- en Onderwijspersoneel welke zijn vertegenwoordigd in de Sector Commissie Onderwijs, en wel als volgt:

- twee bestuursleden door het Ambtenarencentrum (AC);
- twee bestuursleden door de Algemene Centrale van Overheidspersoneel (ACOP);
- twee bestuursleden door de Christelijke Centrale van Overheids- en Onderwijspersoneel (CCOOP);
- twee bestuursleden door de Centrale van Middelbare en Hogere Functionarissen bij Overheid, Onderwijs, Bedrijven en Instellingen (CMHF).

Acht personen worden benoemd door de Centrales welke zijn vertegenwoordigd in de Commissie Besturenorganisaties, en wel als volgt:

- twee bestuursleden door de Algemene Bijzondere Centrale (ABC);
- twee bestuursleden door de Vereniging Besturenraad Protestant Christelijk Onderwijs (Besturenraad);
- twee bestuursleden door de Vereniging Besturenorganisaties van Katholieke Onderwijsinstellingen (VBKO);
- twee bestuursleden door de Vereniging van Openbare en Algemeen Toegankelijk Scholen (VOS/ABB).

6.1 SAMENSTELLING ALGEMEEN BESTUUR

Op 31 december 2001 was het Algemeen Bestuur als volgt samengesteld:

onafhankelijk voorzitter: Dr G.J. van der Top

leden:

Y. Raaijmakers (AC)	Mr S.J. Steen (ABC)
A.J.F. Duif	C. Oderkerk
A.A. Rolvink (ACOP)	P.A. Taapke RA (Besturenraad)
Mr T.A.M. van de Pas	Drs C.M. Geuze
J.S. Duijnhouwer (CCOOP)	J.T.M. Eerden (VBKO)
J.W. Prins	G.A.C. Egelmeers
Mr H.K. Evers (CMHF)	Mr N.Ph. Geelkerken (VOS/ABB)
C.B.D. Smit	Mr A.G. Wever

Gedurende de verslagperiode is de samenstelling van het Algemeen Bestuur gewijzigd.

Per 1 augustus 2001 heeft mevrouw Y. Raaijmakers het lidmaatschap van het algemeen bestuur van de heer J.T.P. Smulders overgenomen. Per 8 november 2001 heeft de heer G.A.C. Egelmeers het lidmaatschap van het algemeen bestuur van de heer P. Gilden overgenomen. Het Algemeen Bestuur is 12 keer in vergadering bijeengekomen.

6.2 SAMENSTELLING DAGELIJKS BESTUUR

Het Dagelijks Bestuur bestaat uit de onafhankelijke voorzitter, de beide vice-voorzitters en twee door het Algemeen Bestuur aan te wijzen leden. Op 31 december 2001 was het Dagelijks Bestuur als volgt samengesteld:

onafhankelijk voorzitter:

Dr G.J. van der Top

leden:

J.T.M. Eerden

J.S. Duijnhouwer

A.A. Rolvink

Mr N.Ph. Geelkerken

Gedurende de verslagperiode is de samenstelling van het Dagelijks Bestuur niet gewijzigd. Het Dagelijks Bestuur is 9 keer in vergadering bijeengekomen.

6.3 DIRECTIE EN (INTERNE) ORGANISATIE

Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur worden in hun werkzaamheden ondersteund door de medewerkers van het bestuursbureau Vervangingsfonds. Het bestuursbureau is gevestigd in Rotterdam. De taken van het bestuursbureau zijn gelegen in de beleidsvoorbereiding ten behoeve van het bestuur en in het aansturen van de uitvoering van het door het bestuur vastgestelde beleid. Gedurende de verslagperiode zijn 13 personen werkzaam geweest bij het bestuursbureau, waaronder directeur en adjunct-directeur, een zevental (senior)beleidsmedewerkers en secretariële ondersteuning. Het bestuursbureau verzorgt de aansturing van een tweetal uitvoeringsorganisaties die beide in Heerlen zijn gevestigd.

De uitvoeringsorganisatie Vervangingfonds is belast met de uitvoering van de reglementen Vervangingsfonds en Noodfonds en verzorgt de premie-inning. Er werken 25 personen.

Diensten Vf/Pf is de tweede uitvoeringsorganisatie. Deze organisatie is belast met activiteiten op het gebied van personeels- en arbeidsmarktbeleid, arbeidsomstandigheden ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid. Er werken 38 personen.

De uitvoeringsorganisaties zijn zelfstandige aanspreekpunten voor bevoegde gezagsorganen. Beide kennen ze een telefonische helpdesk.

7. ADRESSEN

Stichting Vervangingsfonds en Bedrijfsgezondheidszorg voor het
Onderwijs (bestuur en bestuursbureau)

Blaak 22

3011 TA Rotterdam

telefoon: 010 - 217 76 40

telefax: 010 - 214 13 58

Uitvoeringsorganisatie Vervangingsfonds Heerlen

Postbus 4839

6401 JM Heerlen

telefoon: 045 - 579 81 03

telefax: 045 - 579 34 82

Diensten Vf/Pf (informatie en ondersteuning op het gebied
van personeels- en arbeidsmarktbeleid, arbeidsomstandigheden, ziek-
teverzuim en bedrijfsgezondheidszorg)

Postbus 4839

6401 JM Heerlen

telefoon: 045 - 579 81 07

telefax: 045 - 579 23 32

